

Resultaten vragenlijst herijking Deltaprogramma

Bijlage 2 behorend bij rapport

Eb en vloed van het Deltaprogramma: de Deltacommunity anno 2019 in beeld gebracht

4 september 2019

Dr. Jitske van Popering-Verkerk
Aike Janssen, MSc.

GovernEUR|Erasmus Universiteit Rotterdam

GovernEUR
Erasmus

Inhoudsopgave

H1. Toelichting op de vragenlijst.....	3
H2. Respondenten in beeld	4
2.1 Organisatie	4
2.2 Opleiding	4
2.3 Betrokkenheid bij het Deltaprogramma.....	5
H3. Resultaten van het Deltaprogramma.....	9
3.1 Visie en maatregelen	9
3.2 Integraliteit tussen domeinen en niveaus.....	10
3.3 Integraliteit in de tijd.....	12
3.3 Werkwijze	13
3.4 Eigenaarschap.....	15
H4. Bijvangst van het Deltaprogramma	18
4.1 Programma-aanpak	18
4.2 Samenwerking	20
H5. Adaptiviteit	23
5.1 Benadering van adaptatie.....	23
5.2 Effecten klimaatverandering	24
5.3 Adaptieve benadering Deltaprogramma.....	25
H6. Toekomst van het Deltaprogramma.....	27
6.1 Herijking	27
6.2 Toekomst Deltaprogramma.....	28
H7. Verdieping	32
7.1 Persoonlijke kenmerken en beoordeling van het programma	32
7.2 Betrokkenheid bij het Deltaprogramma en beoordeling van het programma.....	33
7.3 Persoonlijke kenmerken en effecten klimaatverandering	34
7.4 Betrokkenheid bij het Deltaprogramma en effecten klimaatverandering.....	34
7.5 Persoonlijke kenmerken en voorkeur adaptieve benadering.....	35
7.6 Betrokkenheid bij het Deltaprogramma en voorkeur adaptieve benadering	36
7.7 Overige	37

H1. Toelichting op de vragenlijst

In het Deltaprogramma vindt in 2019-2020 de zesjaarlijkse herijking plaats. In het kader van deze herijking lag de vraag voor: hoe denkt de Deltacommunity anno 2018 over het Deltaprogramma? Om dit in beeld te brengen is op verzoek van het Deltaprogramma een vragenlijst uitgezet en is een interviewronde gehouden. De vragenlijst bevat veel vragen die ook in 2014 aan de Deltacommunity zijn gesteld, waardoor een vergelijking in de tijd mogelijk is.

De vragenlijst is van september 2018 t/m januari 2019 onder verschillende groepen verspreid. Daar waar in 2014 nog gebruik gemaakt is van de verzendlijst voor het Deltacongres, heeft verspreiding in 2018 plaatsgevonden via nieuwsbrieven, twitter en door werving op het Deltacongres (conform AVG). Het aantal mensen dat de vragenlijst geheel heeft doorlopen is 226 (n=226). Daarmee heeft de veranderde wetgeving geleid tot een kleinere groep respondenten dan in 2014. De mogelijkheid bestaat dat andere groepen mensen de vragenlijst hebben ingevuld. Door actieve werving bij het Deltacongres, hebben we dit verschil zo klein mogelijk gehouden. Wanneer we kijken naar bijvoorbeeld de organisatorische achtergrond van respondenten, dan zien we een verschuiving naar meer mensen vanuit waterschappen en private partijen, en minder vanuit Rijkswaterstaat en provincies. Tegelijkertijd is dit een verschuiving die ook in de algemene betrokkenheid bij het Deltaprogramma in haar huidige fase te herkennen is. We hebben dus geen directe indicaties dat de groep respondenten wezenlijk veranderd is. Tegelijkertijd betekent de verandering van werving en omvang wel dat kleine verschillen tussen de resultaten van 2014 en 2018 niet per definitie een verandering hoeven te duiden.

Het hoofdrapport bevat de bevindingen van het gehele onderzoek. In deze bijlage gaan we alleen in op de resultaten van de vragenlijst. In de eerste vijf hoofdstukken beschrijven we de resultaten per vraag. Dit is thematisch geordend: respondenten in beeld (H2), realisatie van het Deltaprogramma (H3), bijvangsten van het Deltaprogramma (H4), adaptiviteit (H5) en toekomst van het Deltaprogramma (H6). Naast de beschrijving van de resultaten per vraag is, daar waar de vraag ook in 2014 is gesteld, een vergelijking tussen 2014-2018 opgenomen. Tot slot is op verzoek van de staf Deltacommissaris ook een aantal relaties tussen de vragen onderzocht (H7).

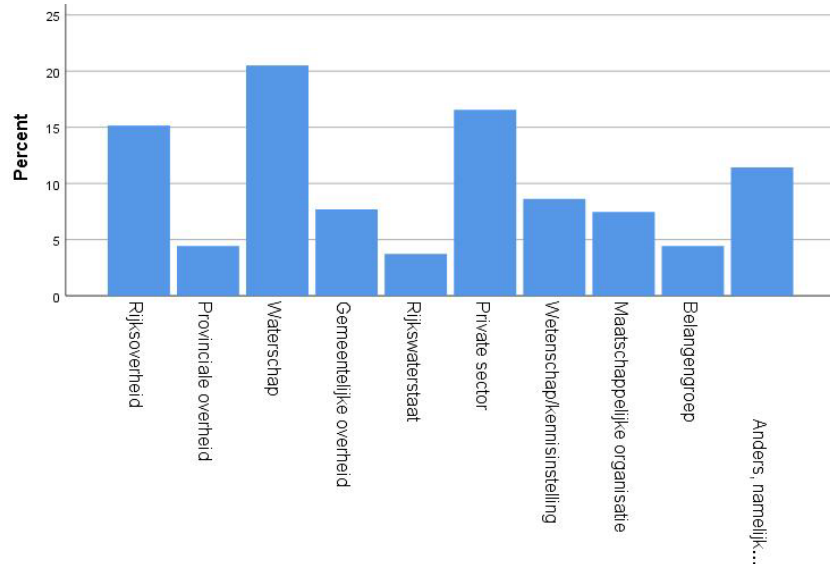
H2. Respondenten in beeld

2.1 Organisatie

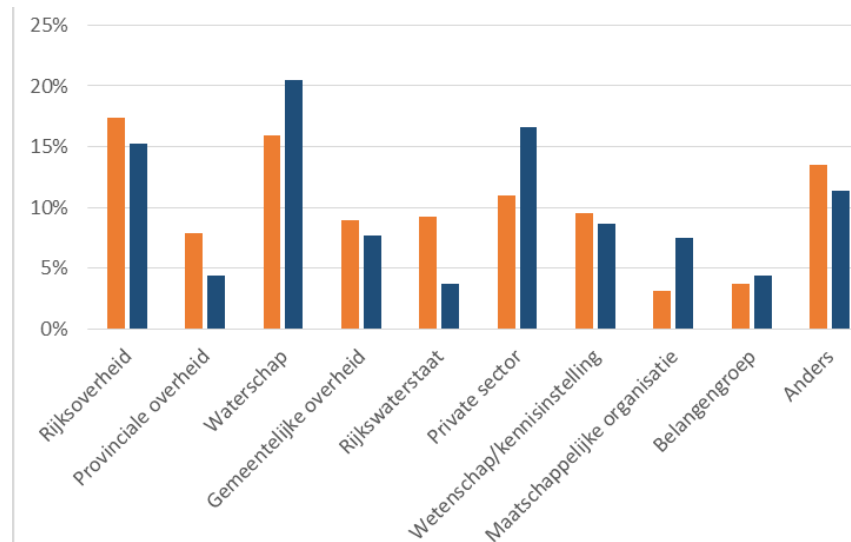
De meeste respondenten zijn werkzaam bij een waterschap, in de private sector of bij de Rijksoverheid. Vergeleken met 2014 zijn er meer respondenten werkzaam bij waterschap, private sector en maatschappelijke organisaties, en minder respondenten bij de Rijksoverheid, provincie en Rijkswaterstaat.

Resultaat 2018
(n=429)

Vraag: bij welke organisatie werkt u?

Vergelijking 2014-2018
■ 2014 ■ 2018

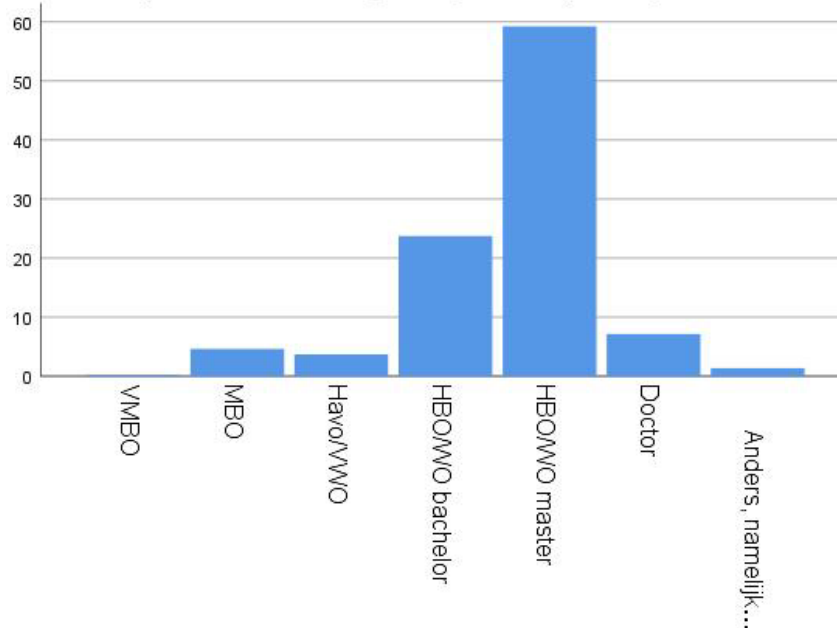

2.2 Opleiding

Het merendeel van de respondenten heeft een masteropleiding als hoogst afgeronde opleiding. Een deel van de respondenten heeft een technisch- of natuurwetenschappelijke achtergrond, een deel heeft een sociaalwetenschappelijke achtergrond of een ander type (vaak meer gemengde) achtergrond.

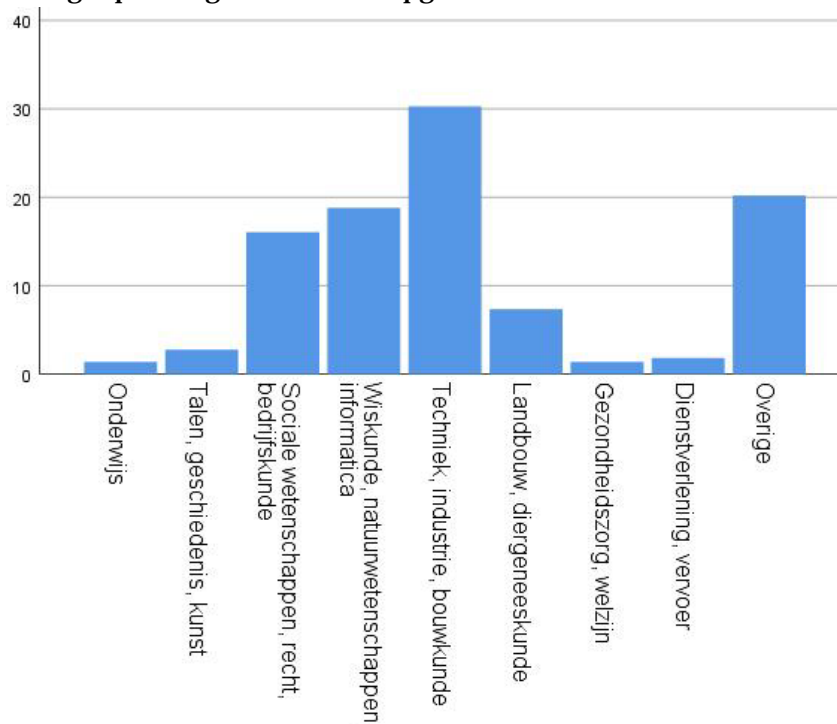
Resultaat 2018
(n=434)

Vraag: wat is uw hoogste afgeronde opleiding?

Resultaat 2018
(n=436)

Vraag: op welk gebied bent u opgeleid?

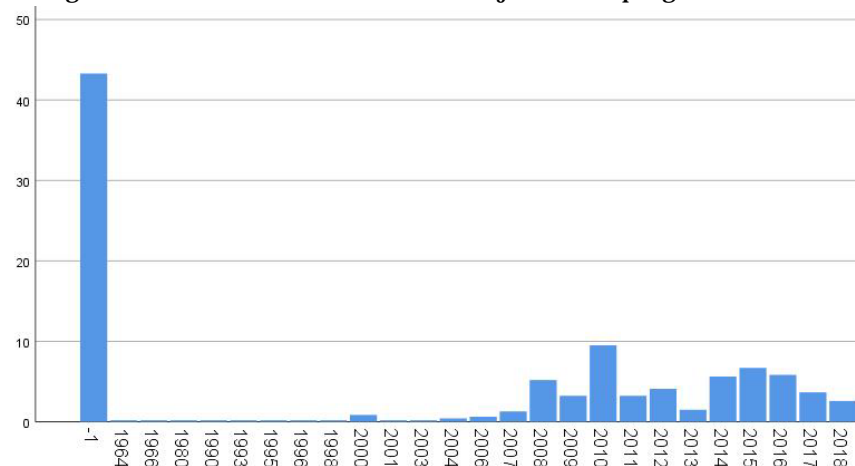

2.3 Betrokkenheid bij het Deltaprogramma

De groep langdurig betrokkenen bij het Deltaprogramma (langer dan 7 jaar) is vele malen groter geworden. Over de overige groep is een vergelijkbaar verloop te zien, waarbij de groep 3-5 jaar betrokkenen relatief groter is dan de groepen 1-2 jaar en 6 jaar betrokken. Van de respondenten geeft ruim een kwart aan pas na Deltaprogramma 2015 (september 2014) betrokken te zijn geraakt. Van de overige respondenten is bij één derde de betrokkenheid toegenomen, bij een kwart gelijk gebleven. Het kennisniveau onder de respondenten is iets minder gedegen dan in 2014.

Resultaat 2018
(n=294)

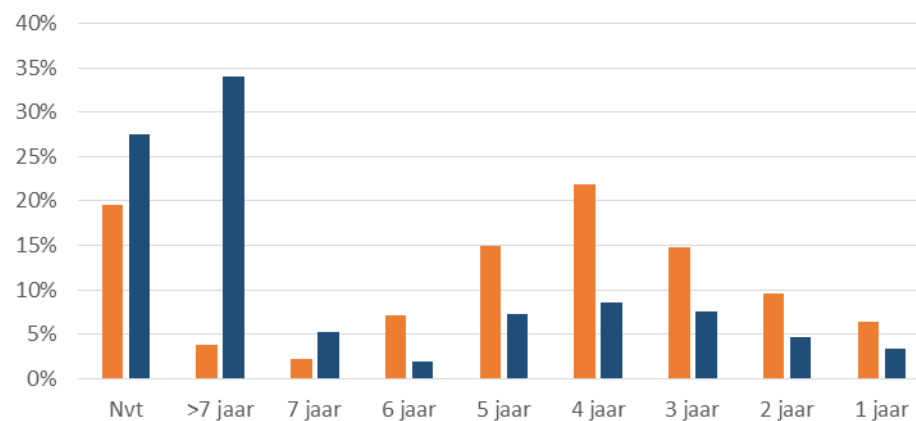
Vraag: sinds wanneer bent u betrokken bij het Deltaprogramma?

Vergelijking 2014-2018

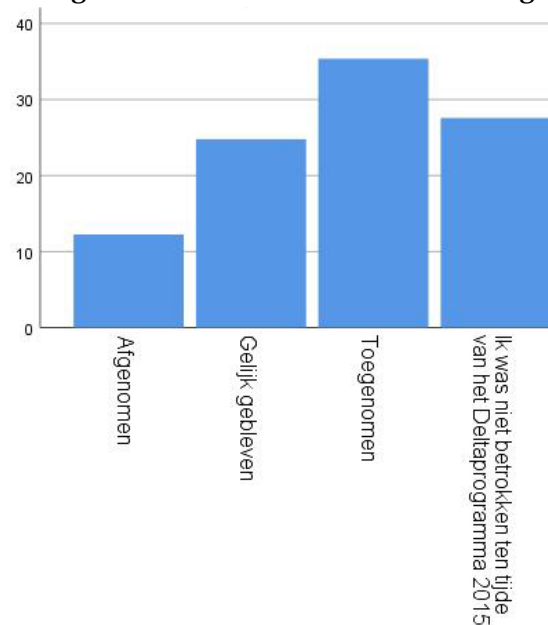
2014 2018

Aantal jaar in Deltaprogramma

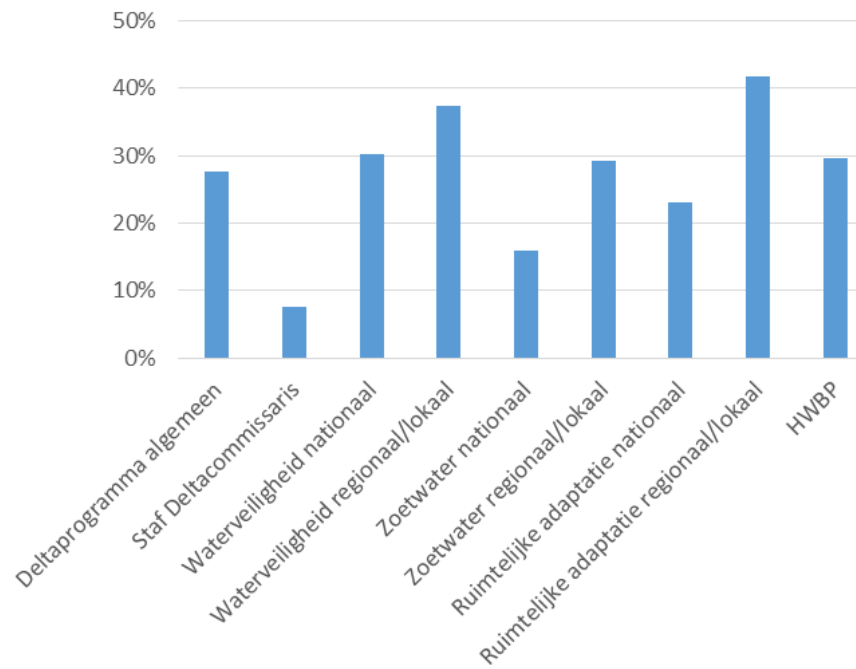
Resultaat 2018
(n=359)

Vraag: Is uw betrokkenheid sinds 2015 gelijk gebleven of toegenomen?

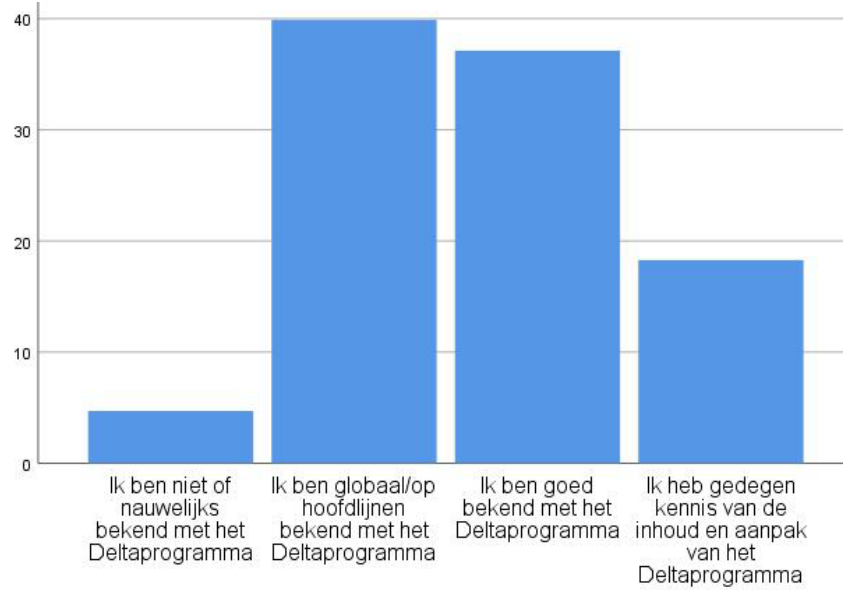
Resultaat 2018
(n=391)

Vraag: bij welk onderdeel voelt u zich het meest betrokken?

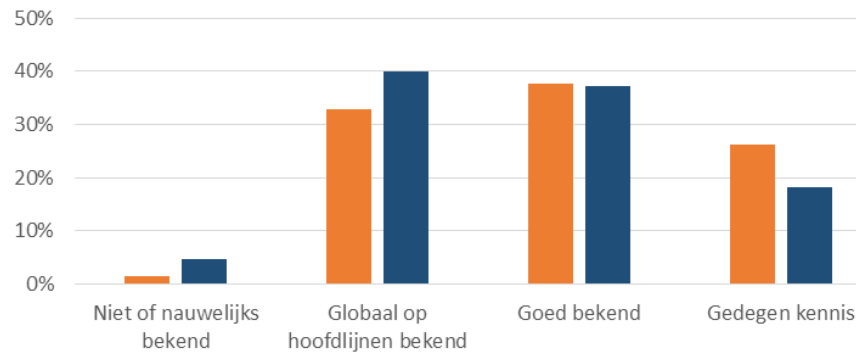
Resultaat 2018
(n=361)

Vraag: wat is uw kennisniveau ten aanzien van het Deltaprogramma?

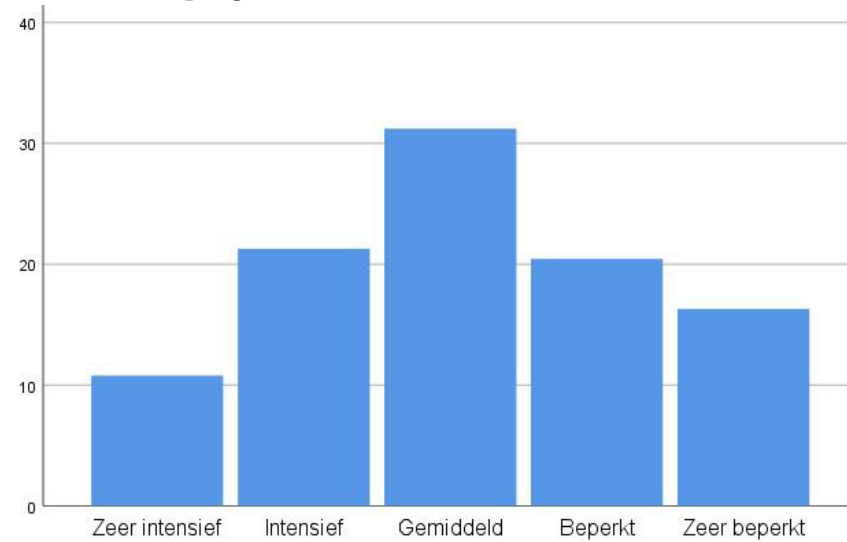
Vergelijking 2014-2018

2014 2018

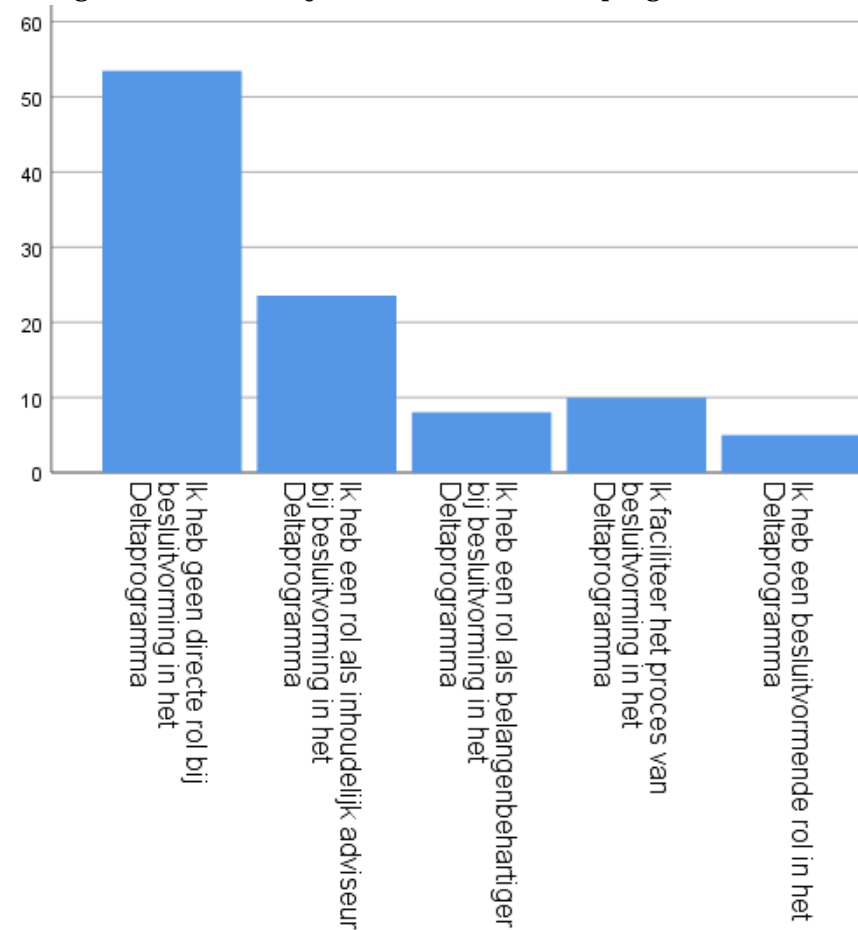
Vraag: In welke mate bent u betrokken bij het realiseren van de doelen van het Deltaprogramma?

Resultaat 2018
(n=362)

Vraag: Wat is uw rol bij besluiten in het Deltaprogramma

Resultaat 2018
(n=361)

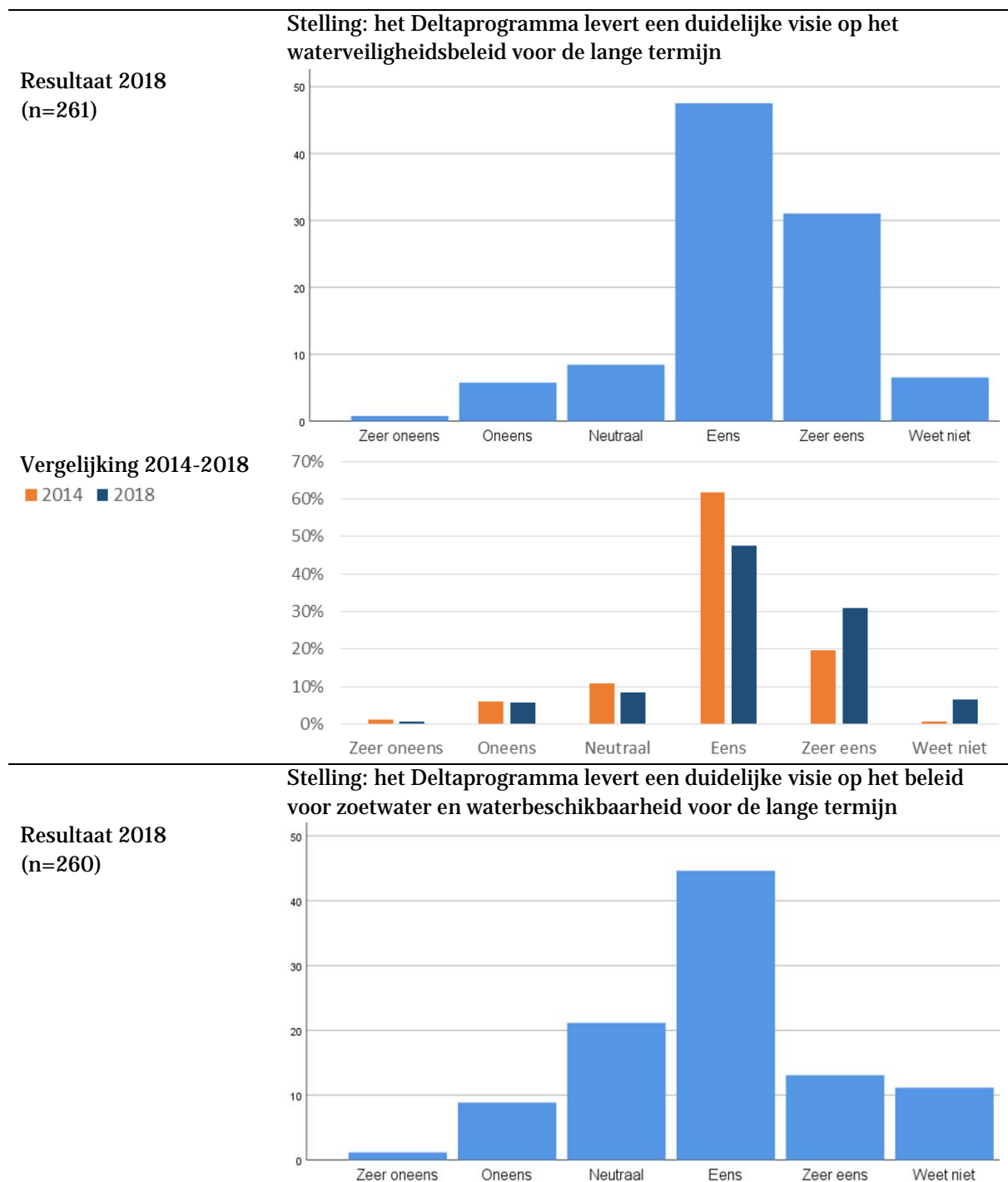

H3. Resultaten van het Deltaprogramma

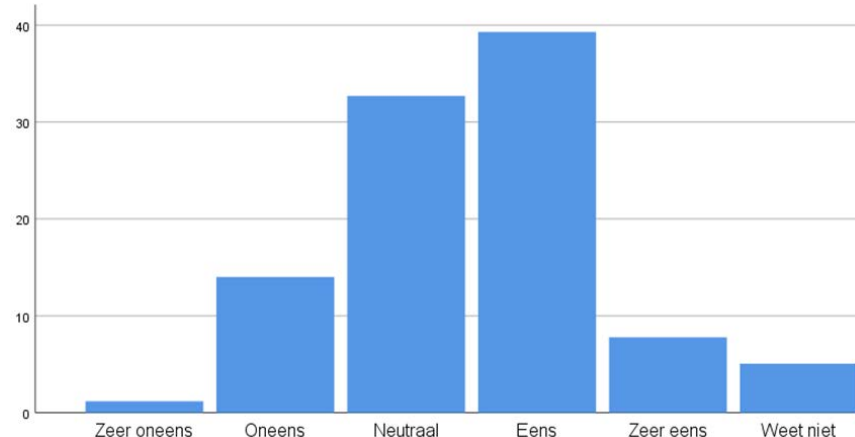
3.1 Visie en maatregelen

Meer dan driekwart van de respondenten vindt dat het Deltaprogramma een duidelijke visie oplevert voor het lange termijn waterveiligheidsbeleid. Vergeleken met vier jaar geleden, zijn de respondenten iets positiever over de bijdrage van het Deltaprogramma aan het waterveiligheidsbeleid. Ruim de helft van de respondenten vindt dat het Deltaprogramma een duidelijke visie oplevert voor het lange termijn zoetwaterbeleid. Over het beleid voor ruimtelijke adaptatiebeleid, zijn de respondenten iets minder positief.

Resultaat 2018

Stelling: het Deltaprogramma levert een duidelijke visie op het beleid voor ruimtelijke adaptatie voor de lange termijn

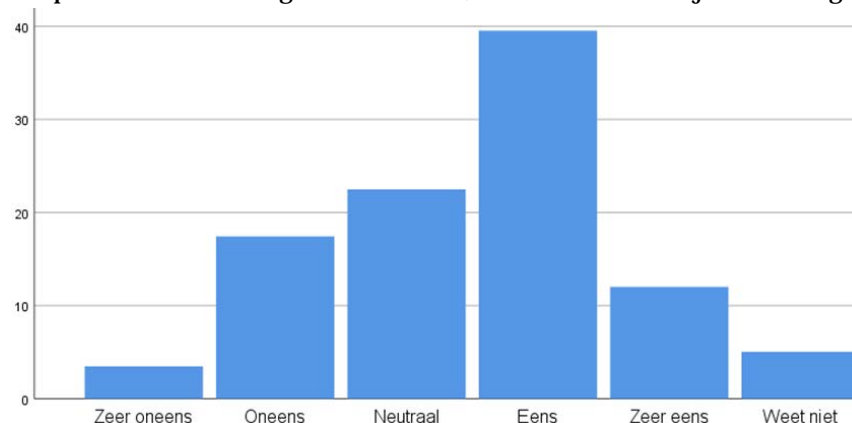

3.2 Integraliteit tussen domeinen en niveaus

Het merendeel van de respondenten is het eens met de stellingen dat het Deltaprogramma handelt vanuit een integrale visie en er ruimte is voor ecologische, economische en ruimtelijke maatregelen in samenhang met het Deltaprogramma. Vergelijken met 2014 is de beoordeling van deze stellingen een klein beetje negatiever. Over de verbinding tussen nationale en regionale doelen, zijn de respondenten redelijk positief maar er is ook een relevante groep die neutraal tot negatief hierover is. Vergelijken met 2014 zijn de meningen anno 2018 meer richting de uitersten verspreid.

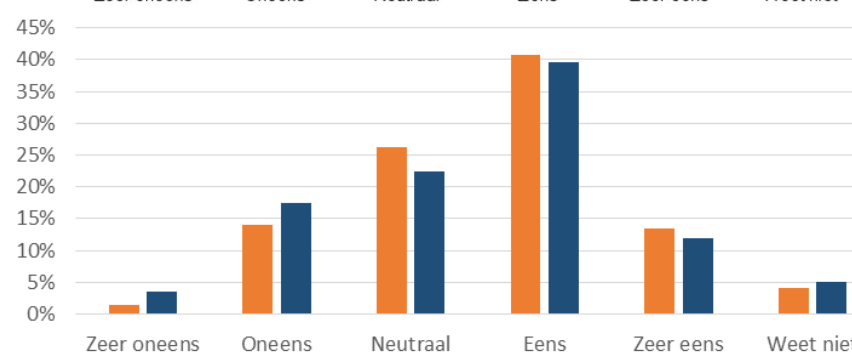
Resultaat 2018

Stelling: het Deltaprogramma handelt vanuit een integrale visie op waterveiligheid, zoetwater, waterbeschikbaarheid en ruimtelijke adaptatie in samenhang met economie, natuur en ruimtelijke ordening

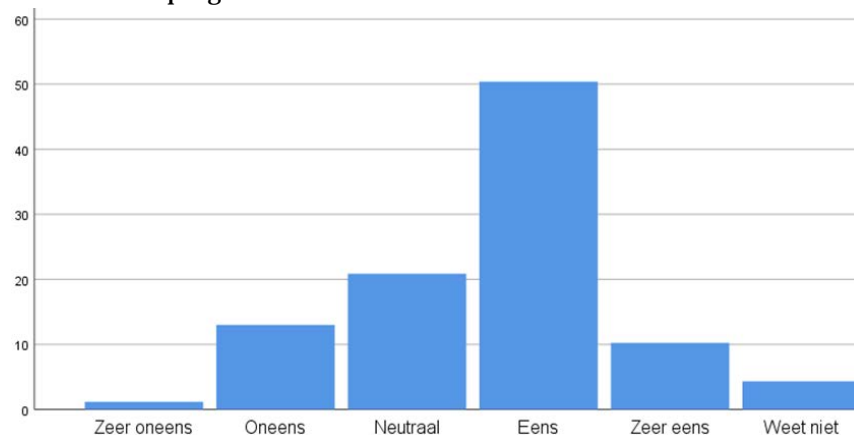
Vergelijking 2014-2018

2014 2018

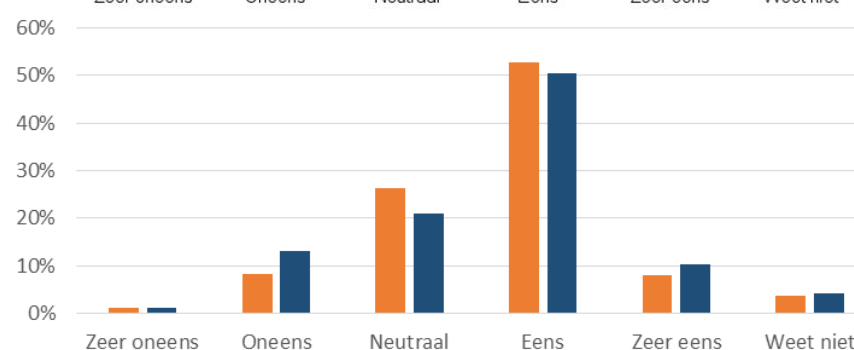
Stelling: het Deltaprogramma biedt ruimte voor ecologische, economische en ruimtelijke maatregelen die samenhangen met doelen van het Deltaprogramma

Resultaten 2018
(n=254)

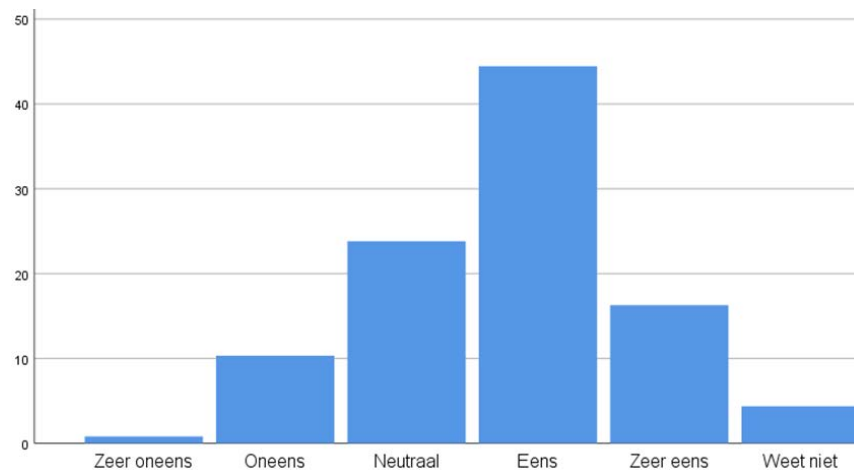
Vergelijking 2014-2018

2014 2018

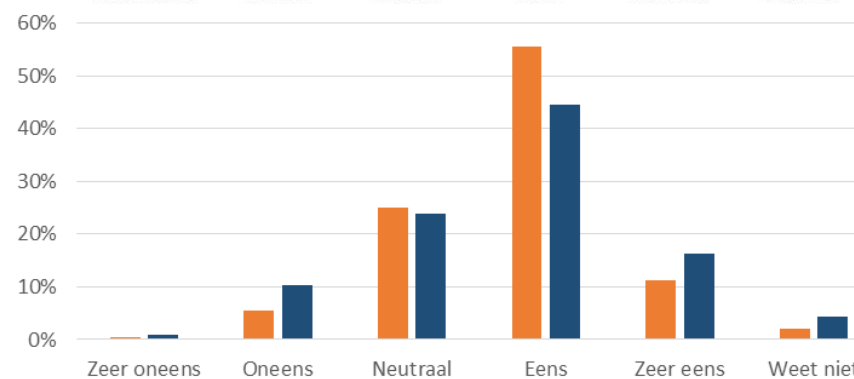
Stelling: het Deltaprogramma verbindt nationale opgaven aan regionale ambities

Resultaten 2018
(n=252)

Vergelijking 2014-2018

2014 2018

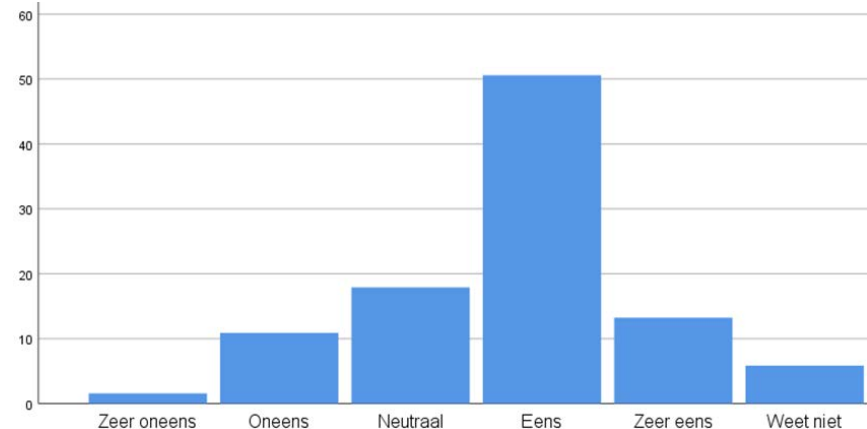

3.3 Integraliteit in de tijd

Het Deltaprogramma geeft volgens de respondenten meer dan in 2014 een concreet overzicht van maatregelen. Over de verbinding tussen korte en lange termijn, zijn de respondenten redelijk positief maar er is ook een relevante groep die neutraal tot negatief hierover is. Vergeleken met 2014 zijn de meningen anno 2018 meer richting de uitersten verspreid.

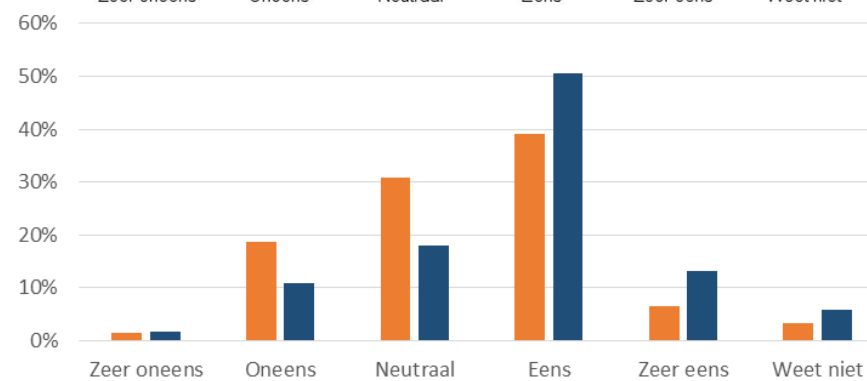
Resultaat 2018
(n=257)

Stelling: het Deltaprogramma geeft een concreet overzicht van maatregelen op de korte termijn (komende zes jaar) en middellange termijn (daaropvolgende 12 jaar)

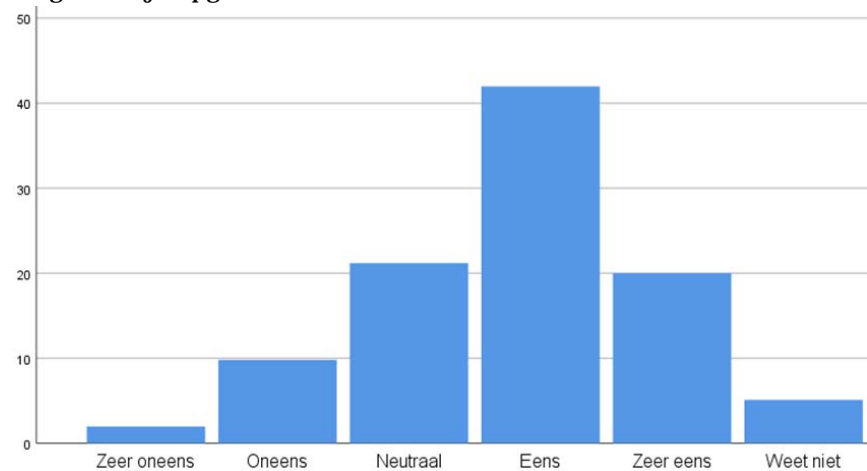
Vergelijking 2014-2018

■ 2014 ■ 2018

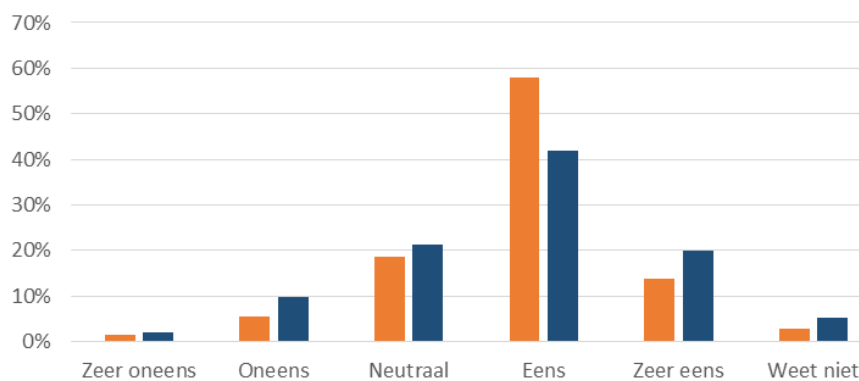
Resultaten 2018
(n=255)

Stelling: het Deltaprogramma heeft oog voor het verbinden van korte en lange termijn opgaven

Vergelijking 2014-2018

■ 2014 ■ 2018

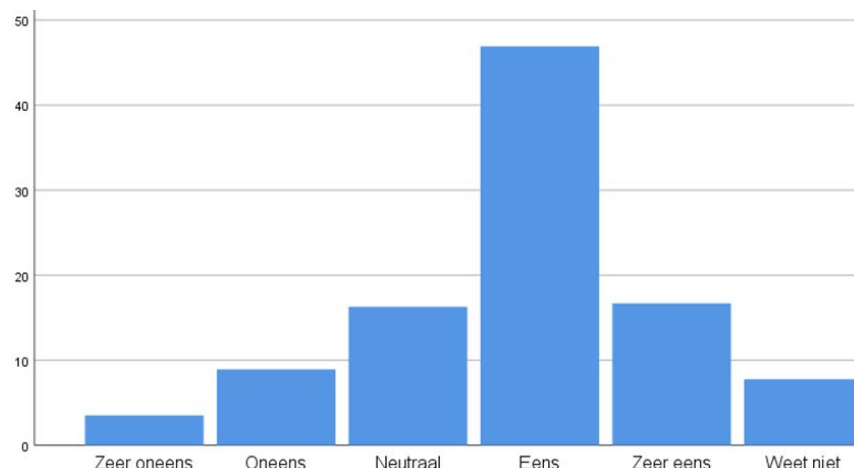

3.3 Werkwijze

De respondenten zijn redelijk positief over het baseren van het Deltaprogramma op de best beschikbare kennis en over de transparantie in het Deltaprogramma. Vergeleken met 2014 zijn de meningen anno 2018 iets meer richting de uitersten verspreid. Een krappe meerderheid is het (zeer) eens met de stelling dat bedrijven en maatschappelijke organisaties vroegtijdig hun inbreng kunnen leveren. Een grote minderheid is hier neutraal of (zeer) oneens over. De respondenten zijn in 2018 negatiever over deze stelling dan in 2014.

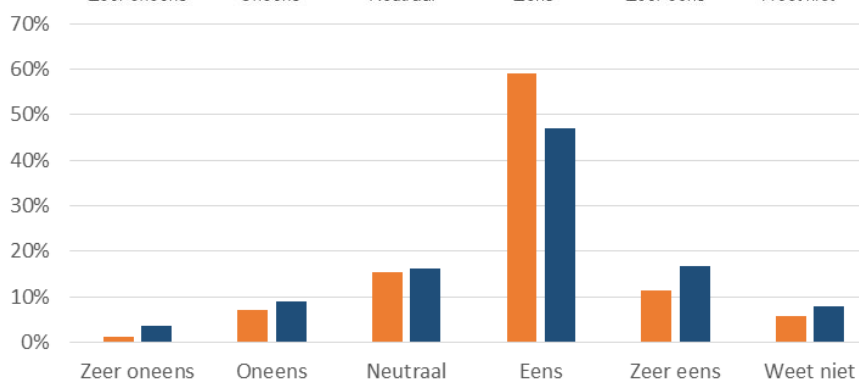
Stelling: de keuzen in het Deltaprogramma zijn gebaseerd op de best beschikbare kennis

Resultaat 2018
(n=258)

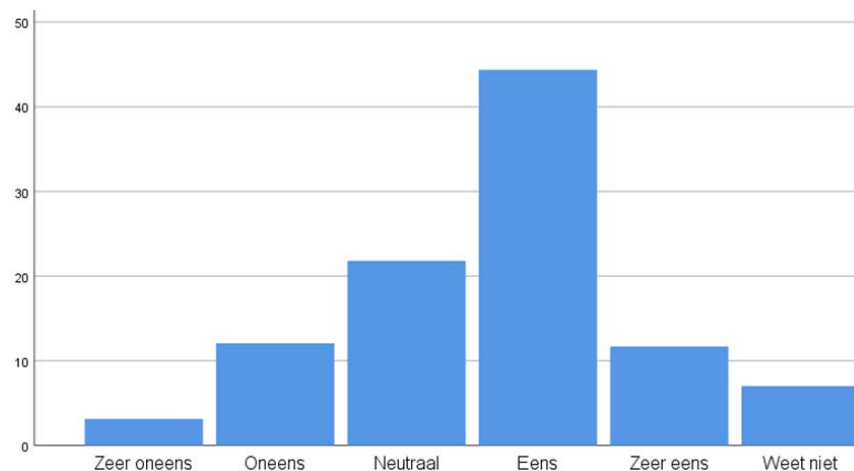
Vergelijking 2014-2018

■ 2014 ■ 2018

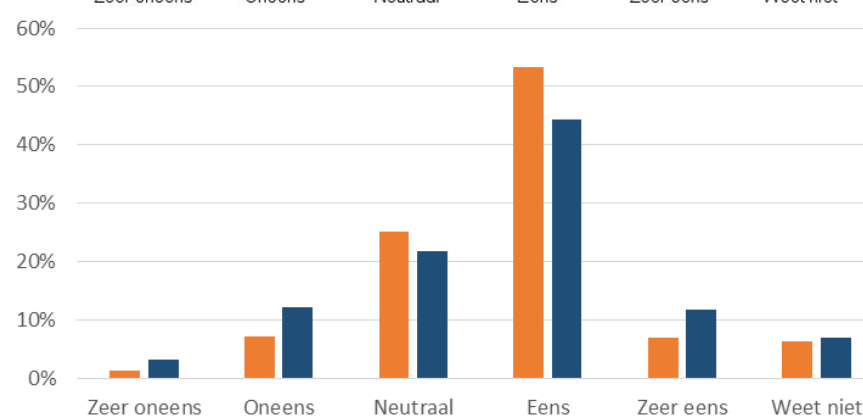
Stelling: het Deltaprogramma werkt op transparante wijze toe naar besluiten

Resultaat 2018
(n=257)

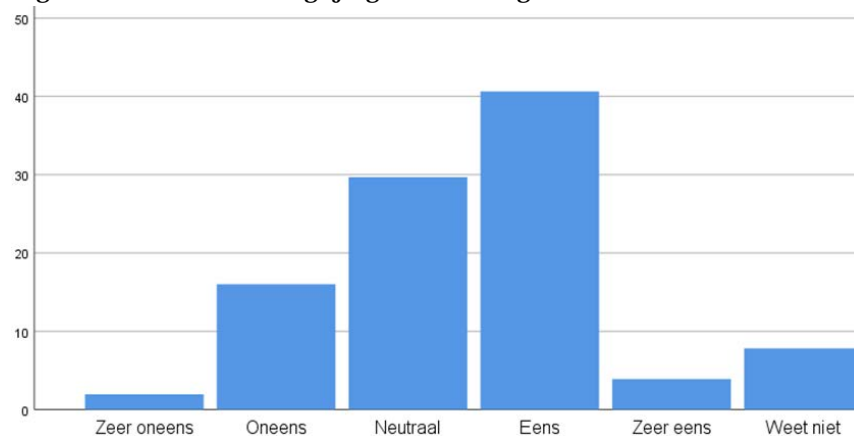
Vergelijking 2014-2018

■ 2014 ■ 2018

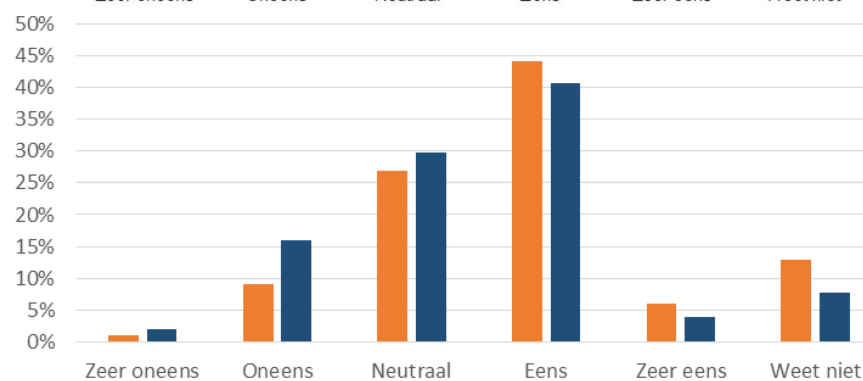
Stelling: het Deltaprogramma stelt bedrijven en maatschappelijke organisaties in staat vroegtijdig hun inbreng te leveren

Resultaten 2018
(n=256)

Vergelijking 2014-2018

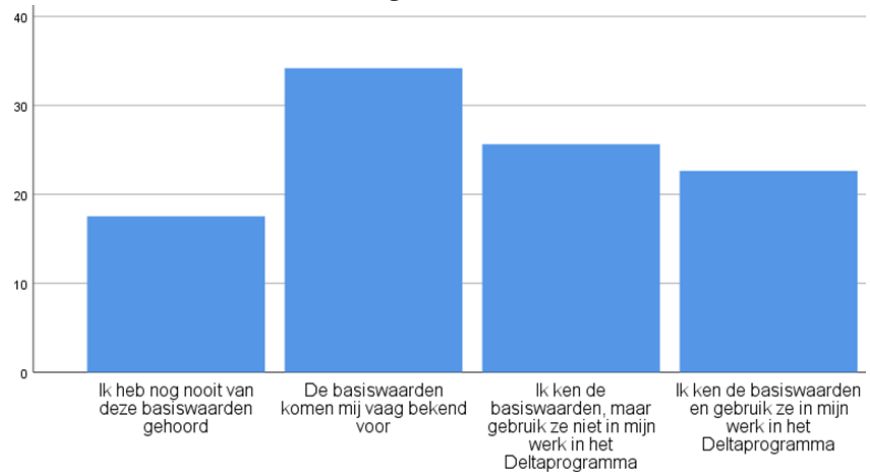
■ 2014 ■ 2018

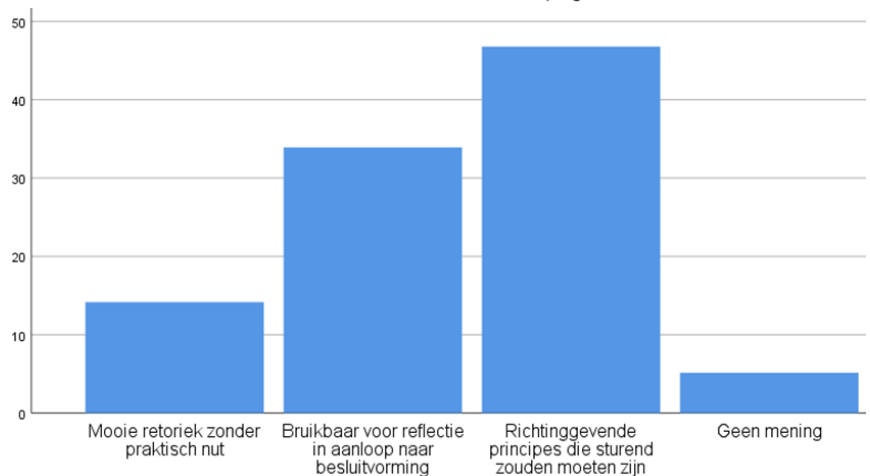

Vragen: in hoeverre bent u bekend met het bestaan van deze basiswaarden? Wat is uw mening over deze basiswaarden

Resultaten 2018
(n=234)

Resultaten 2018
(n=233)

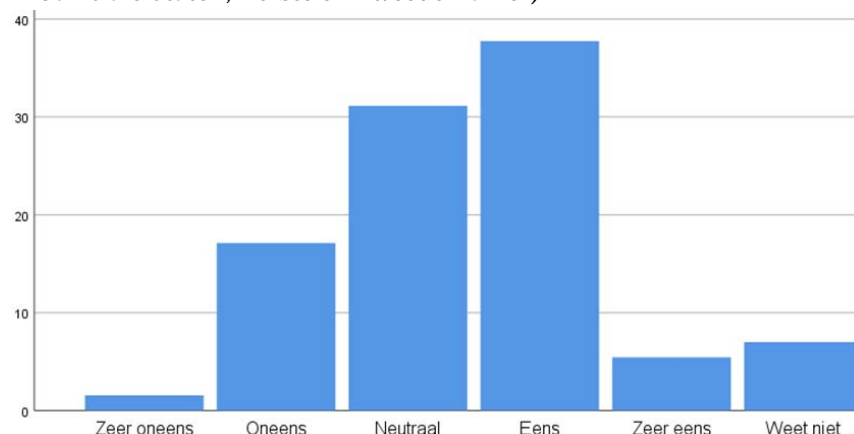

3.4 Eigenaarschap

Volgens de respondenten leeft het Deltaprogramma het meest bij kennisinstututen en adviesbureaus. Het leeft redelijk bij politiek-bestuurlijke achterbannen en matig bij maatschappelijke partijen. Ten opzichte van 2014 schatten de respondenten in 2018 de politiek-bestuurlijke betrokkenheid iets hoger in en de maatschappelijke betrokkenheid meer verspreid.

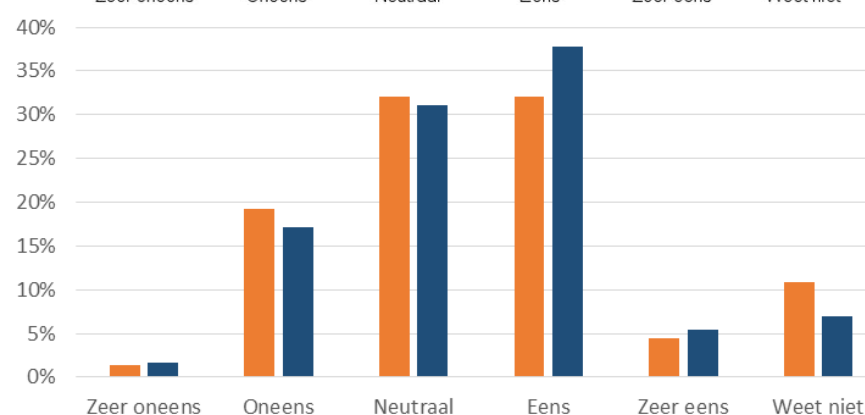
Stelling: het Deltaprogramma leeft bij politiek-bestuurlijke achterbannen (Gemeenteraden, Algemeen Bestuur waterschappen, Provinciale Staten, Eerste en Tweede Kamer)

Resultaat 2018
(n=257)

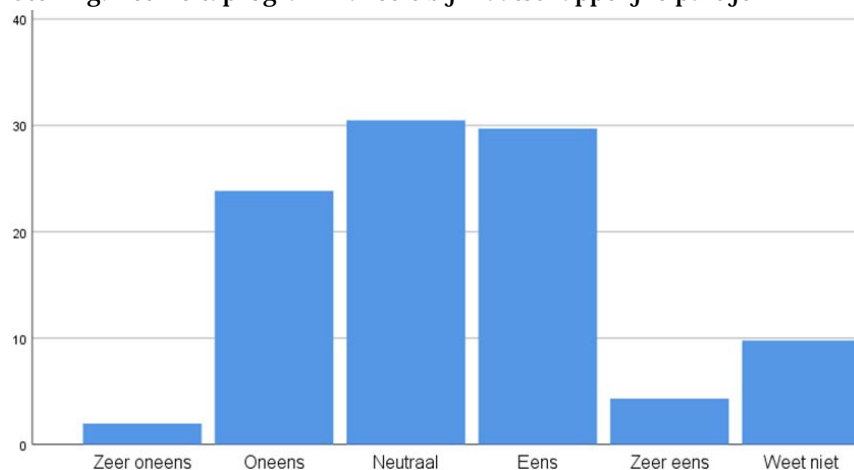
Vergelijking 2014-2018

■ 2014 ■ 2018

Stelling: het Deltaprogramma leeft bij maatschappelijke partijen

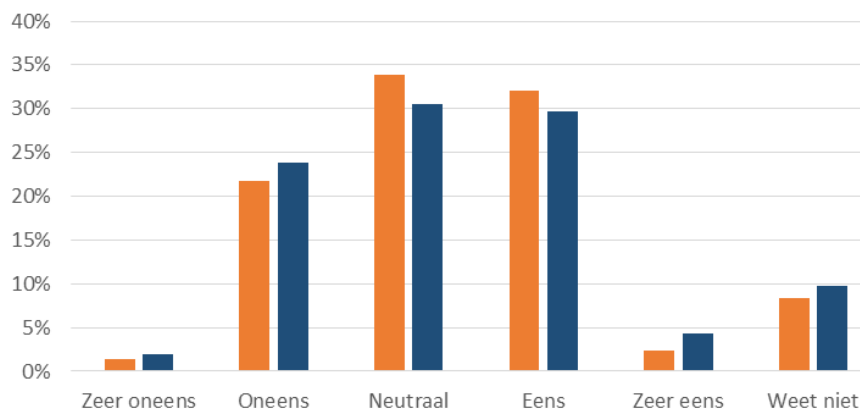
Resultaat 2018
(n=256)

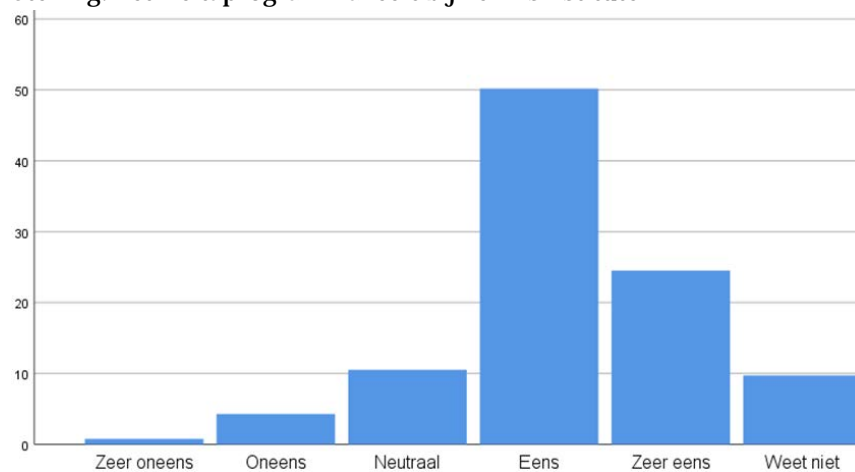
Vergelijking 2014-2018

■ 2014 ■ 2018

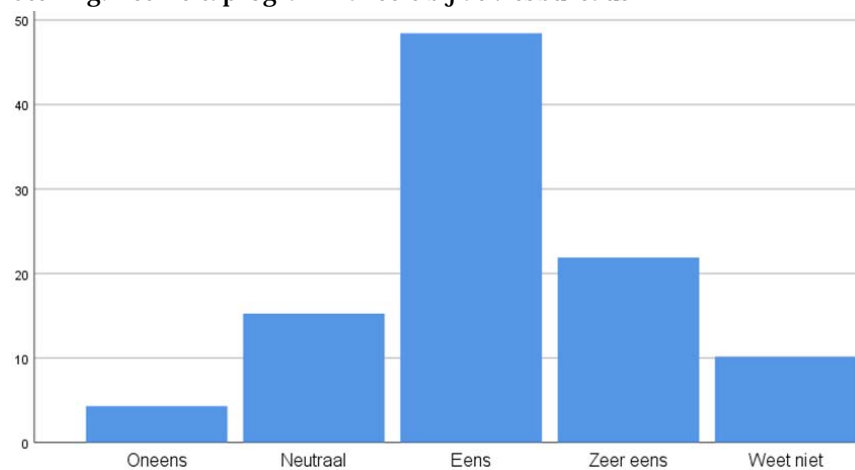
Resultaten 2018 (n=257)

Stelling: het Deltaprogramma leeft bij kennisinstiteiten

Resultaten 2018 (n=256)

Stelling: het Deltaprogramma leeft bij adviesbureaus

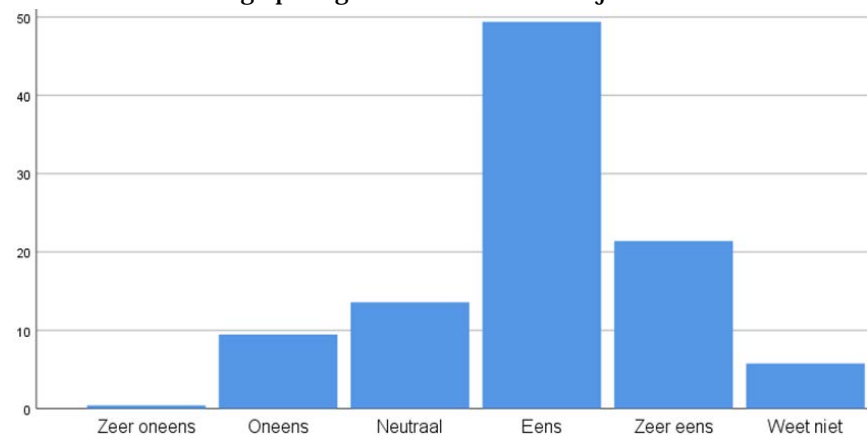
H4. Bijvangsten van het Deltaprogramma

4.1 Programma-aanpak

Over de programma-aanpak zijn de respondenten licht positief. Over de stelling dat het Deltaprogramma een effectieve aanvulling is, zijn de respondenten net als in 2014 positief. Over de effectiviteit van de samenhang tussen deelprogramma's, zijn de respondenten neutraal en daarmee minder positief dan in 2014. Nog ziet twee derde van de respondenten het Deltaprogramma als samenwerking die anders niet tot stand zou komen, de meningen zijn echter wel meer verspreid geraakt.

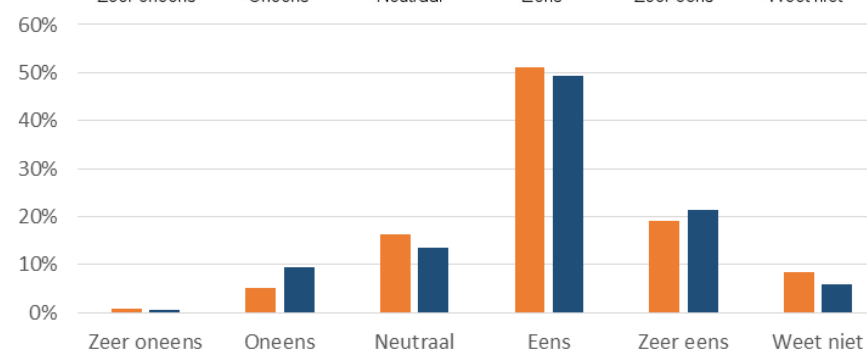
Resultaat 2018
(n=243)

Stelling: de programma-aanpak van het Deltaprogramma vormt een effectieve aanvulling op datgene wat de afzonderlijke overheden kunnen

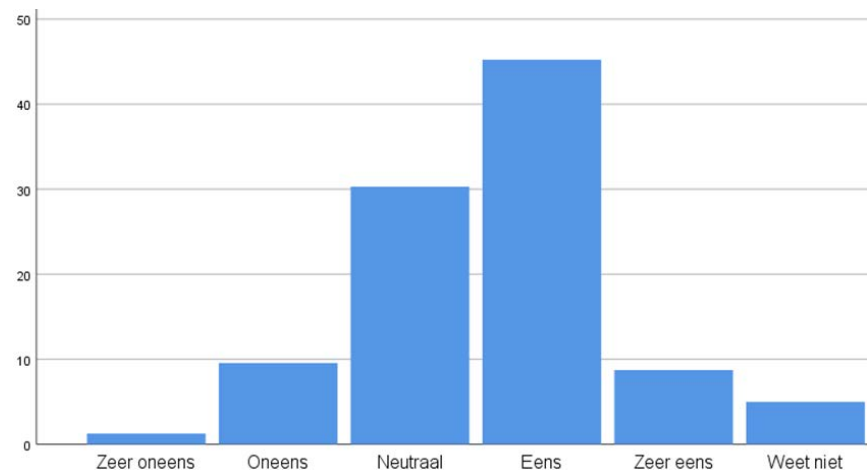
Vergelijking 2014-2018

■ 2014 ■ 2018

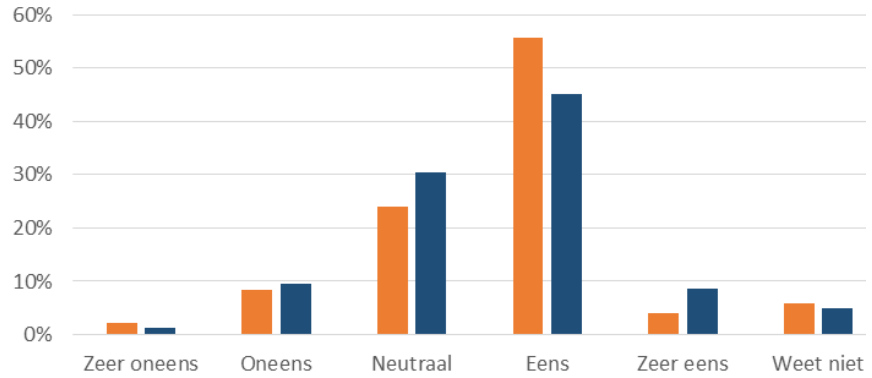
Resultaat 2018
(n=241)

Stelling: in het Deltaprogramma zijn heldere doelen geformuleerd, die activerend en bindend werken

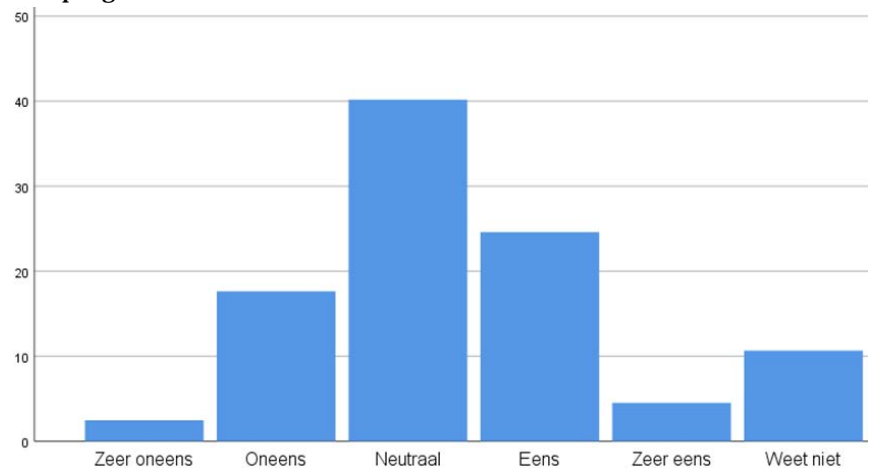
Vergelijking 2014-2018

■ 2014 ■ 2018

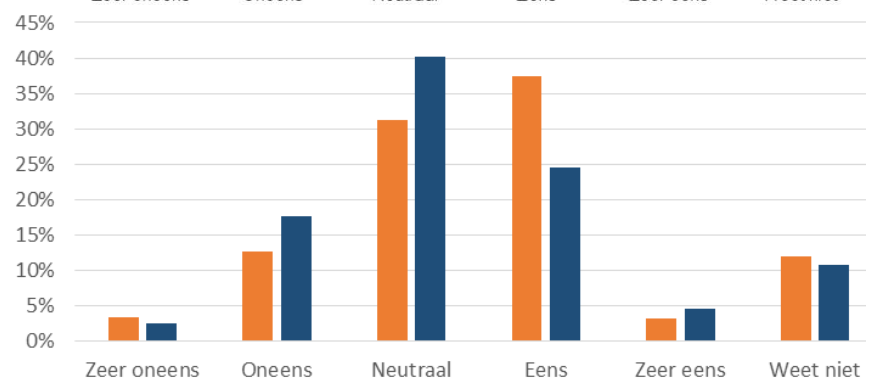
Stelling: het Deltaprogramma organiseert de samenhang tussen deelprogramma's effectief

Resultaten 2018 (n=244)

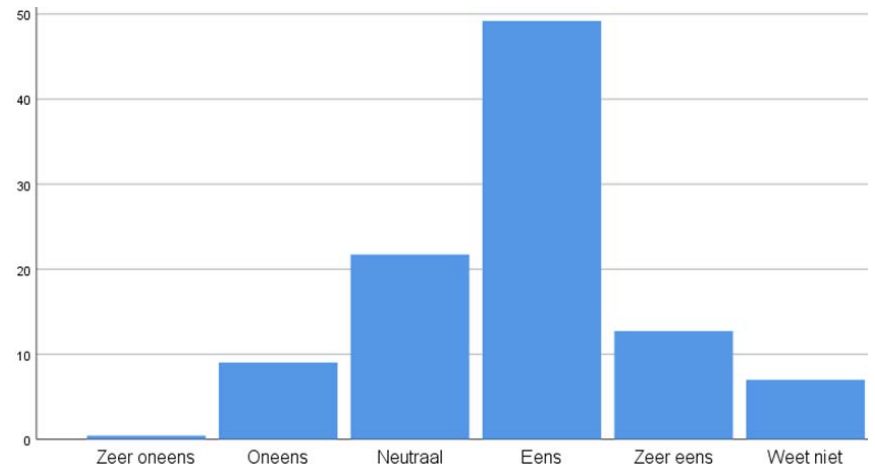
Vergelijking 2014-2018

■ 2014 ■ 2018

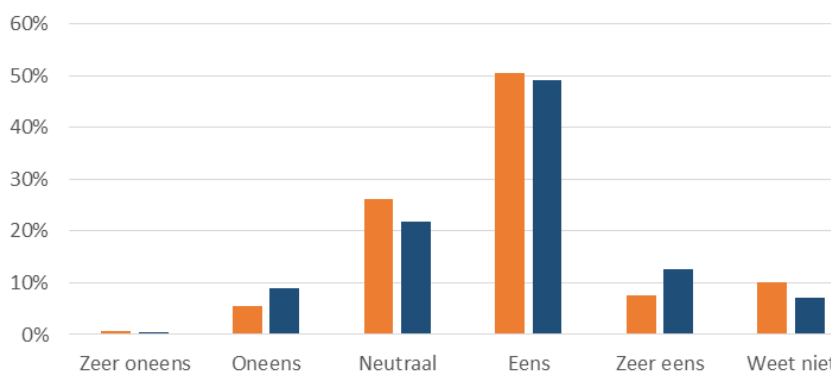
Stelling: het Deltaprogramma maakt samenwerking mogelijk, die eerder niet tot stand kwam

Resultaten 2018 (n=244)

Vergelijking 2014-2018

■ 2014 ■ 2018

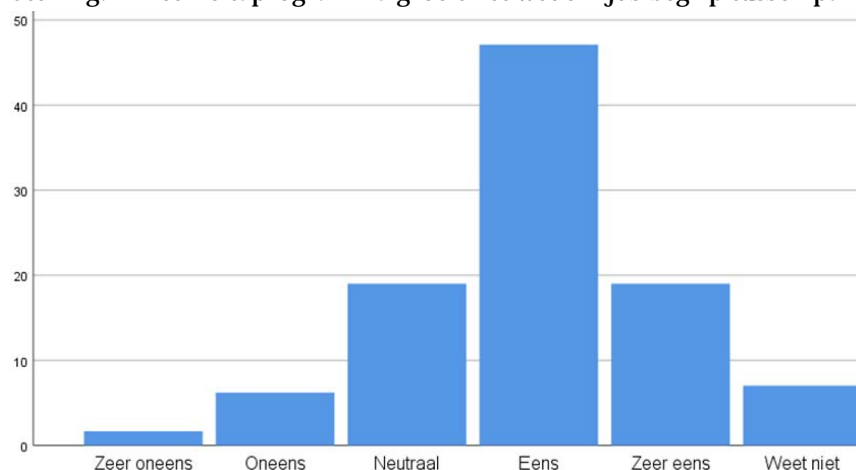

4.2 Samenwerking

Het Deltaprogramma ambieert ook bij te dragen aan de kwaliteit van de samenwerking. Uit de vragenlijst wordt duidelijk dat het merendeel van de respondenten positief is over het wederzijds begrip dat ontstaat in het Deltaprogramma tussen partijen en tussen domeinen. Over het onderling vertrouwen, de vorming van een actief netwerk en het slimmer omgaan met afhankelijkheden zijn de respondenten neutraal tot positief. Opvallend is dat de reacties anno 2018 meer verspreid liggen (meer oneens en zeer eens) dan in 2014.

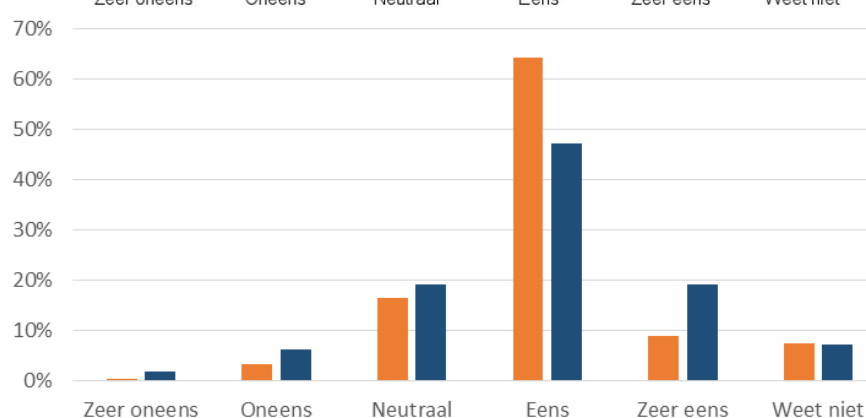
Resultaat 2018
(n=242)

Stelling: in het Deltaprogramma groeit het wederzijds begrip tussen partijen

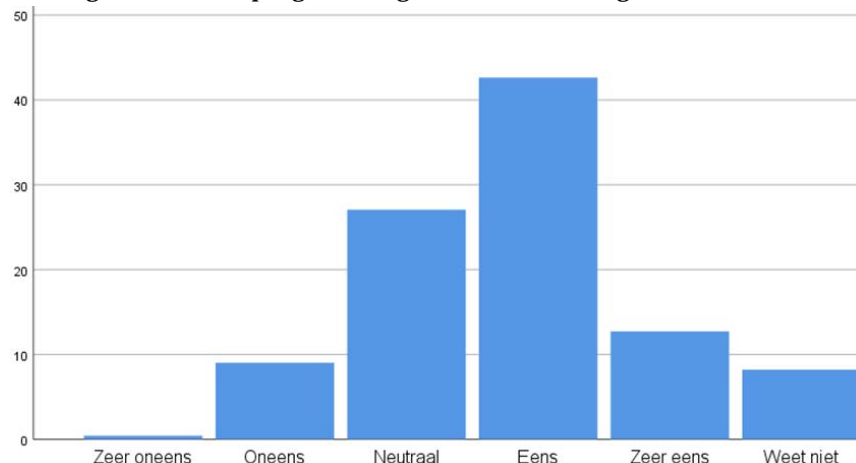
Vergelijking 2014-2018

■ 2014 ■ 2018

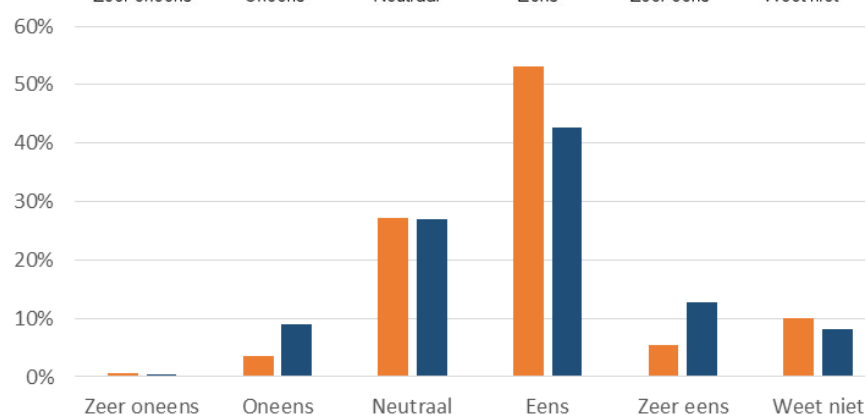
Resultaat 2018
(n=244)

Stelling: in het Deltaprogramma groeit het onderling vertrouwen

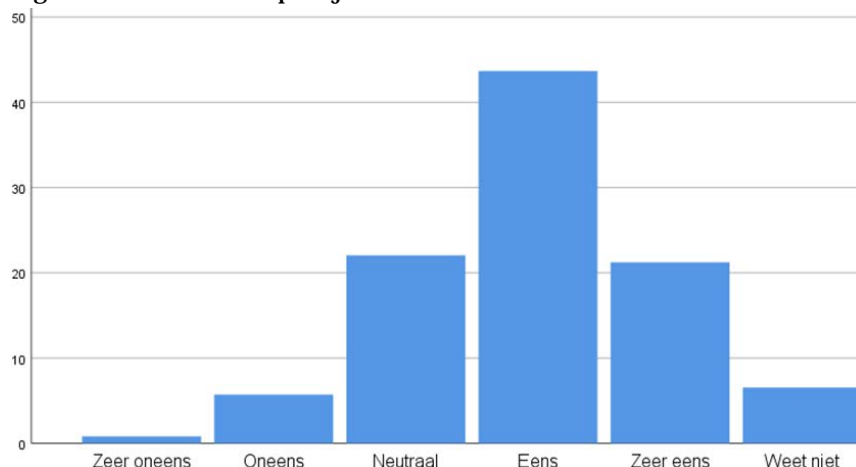
Vergelijking 2014-2018

2014 2018

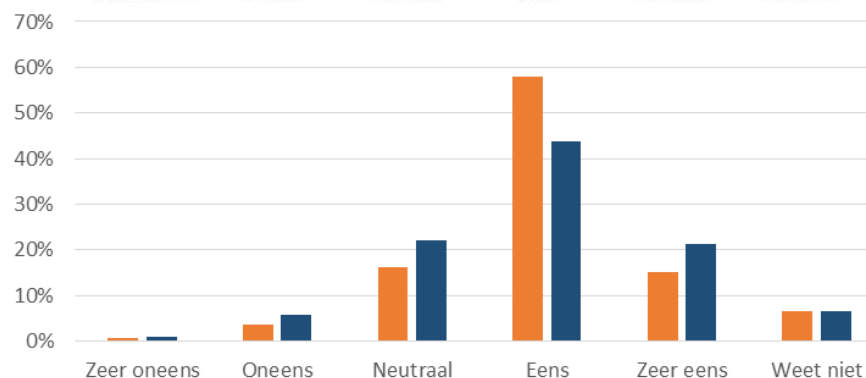
Resultaten 2018
(n=245)

Stelling: het Deltaprogramma vormt een actief netwerk van lokale, regionale en nationale partijen

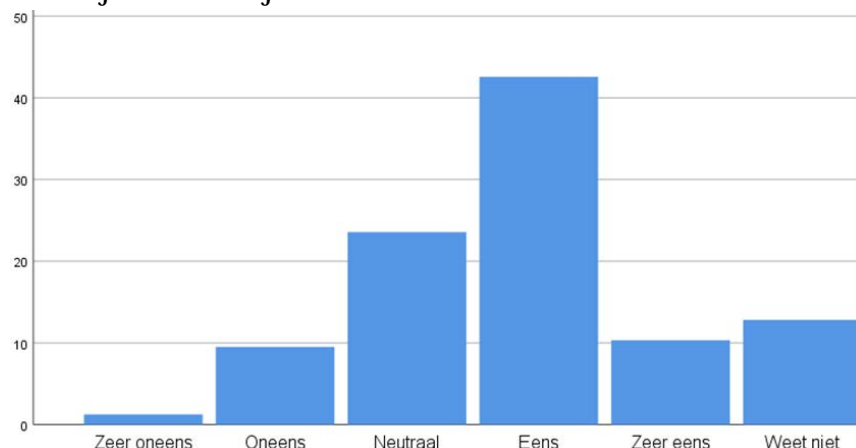
Vergelijking 2014-2018

2014 2018

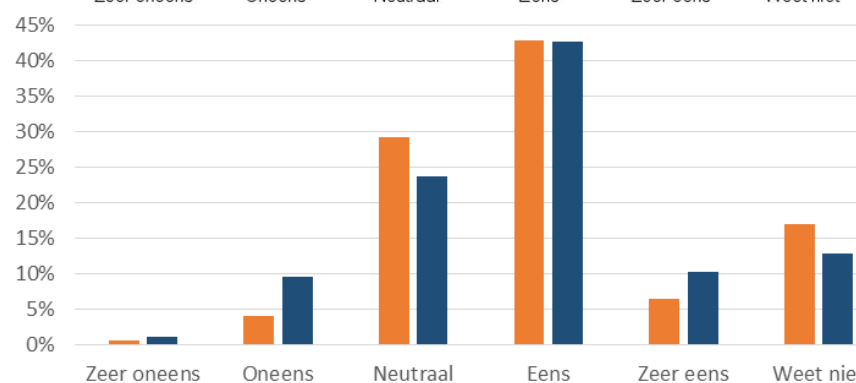
Stelling: in het Deltaprogramma gaan partijen slimmer om met hun wederzijdse afhankelijkheid dan daarvoor

Resultaten 2018
(n=242)

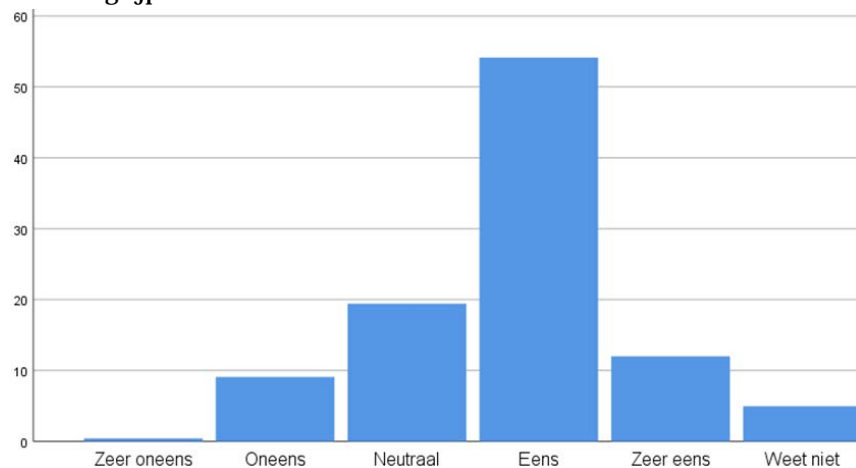
Vergelijking 2014-2018

■ 2014 ■ 2018

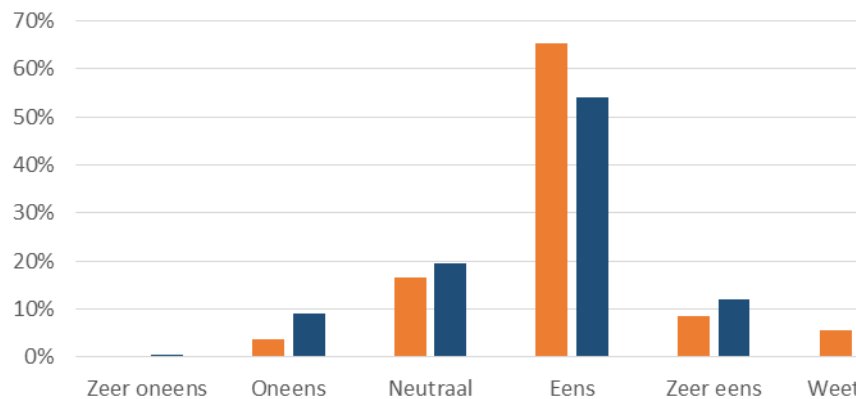
Stelling: in het Deltaprogramma leren mensen uit diverse domeinen elkaar beter begrijpen

Resultaten 2018
(n=242)

Vergelijking 2014-2018

■ 2014 ■ 2018

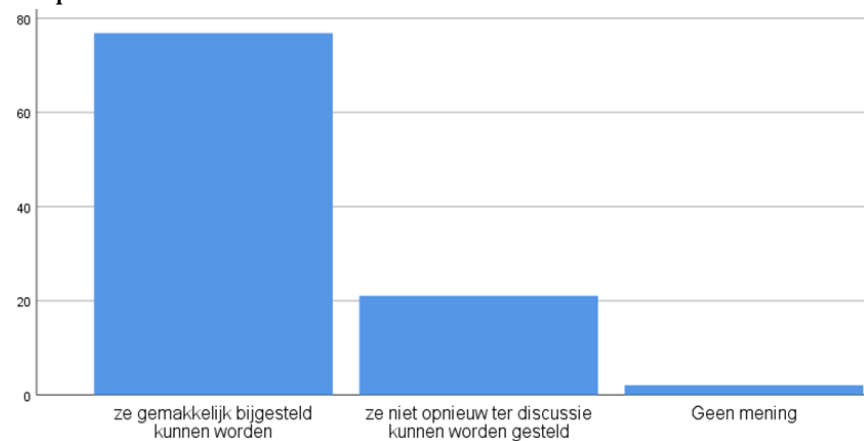
H5. Adaptiviteit

5.1 Benadering van adaptatie

De respondenten geven aan dat adaptatie wat hen betreft betekent dat strategieën makkelijk bijgesteld moeten kunnen worden en het fysieke systeem geleidelijk aangepast moet worden, ook bij grotere onzekerheid over klimaatverandering. Over het moment van aanpassingen in het Deltaprogramma verschillende meningen. De helft heeft de voorkeur om aan te passen wanneer monitoring hier aanleiding voor geeft, de andere helft heeft de voorkeur om op vastgestelde momenten aan te passen.

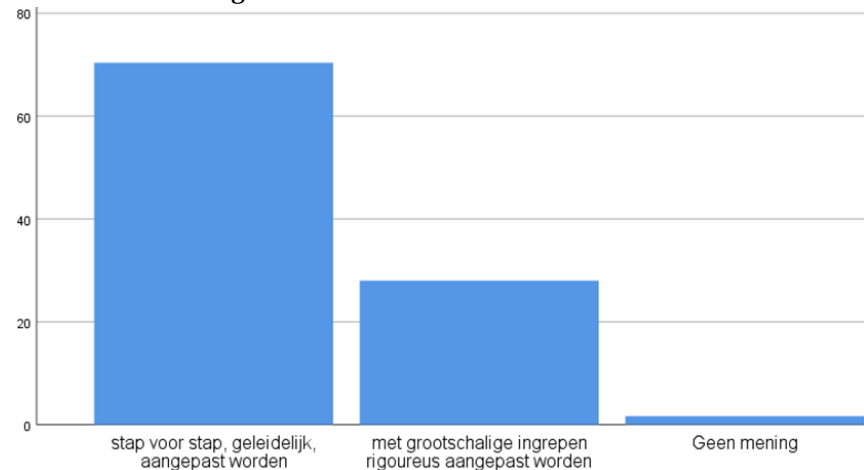
Resultaten 2018
(n=242)

Stelling: de strategieën voor waterveiligheid, zoetwater en ruimtelijke adaptatie moeten zo ontwikkeld worden dat...

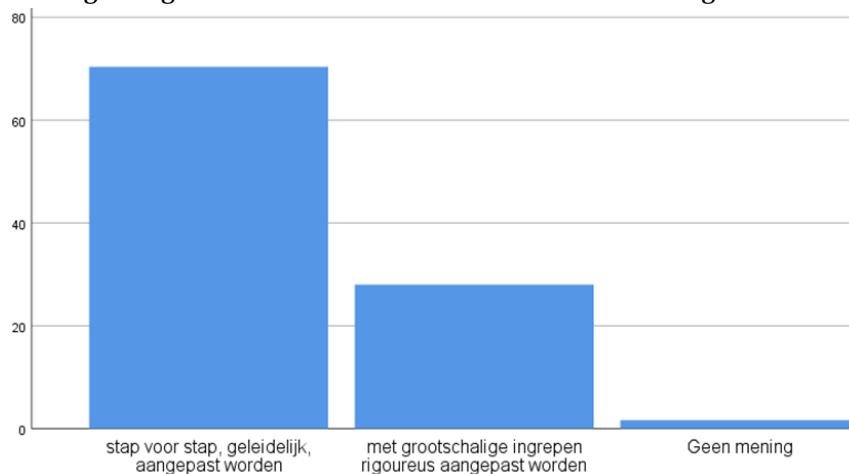
Resultaten 2018
(n=243)

Stelling: het fysieke systeem (water en ruimte) moet gezien klimaatverandering...

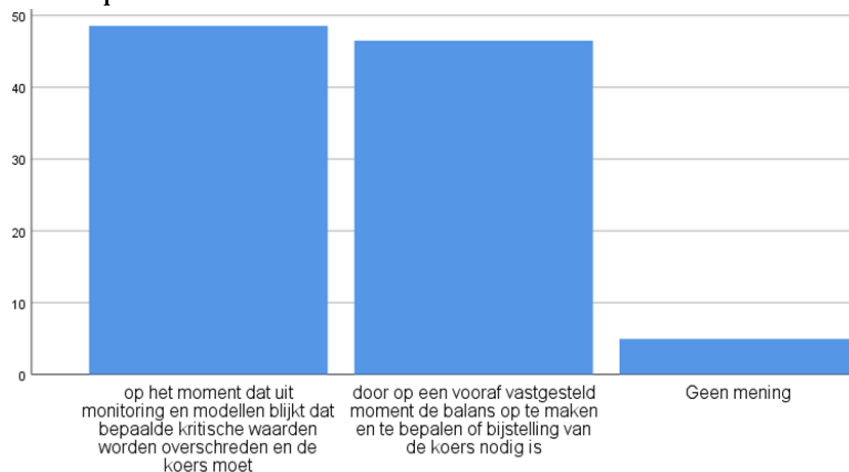
Resultaten 2018
(n=241)

Stelling: hoe groter de onzekerheid over klimaatverandering...

Resultaten 2018
(n=243)

Stelling: besluitvorming over aanpassingen in het Deltaprogramma moeten plaatsvinden...

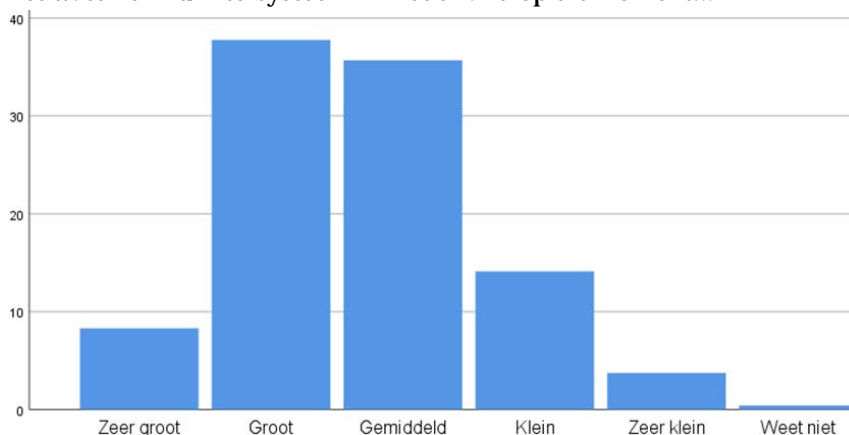

5.2 Effecten klimaatverandering

De respondenten schatten de huidige effecten van klimaatverandering op gemiddeld tot groot in. Dit neemt toe naar groot (over 10 jaar) naar groot tot zeer groot (rond 2050) en zeer groot (rond 2100).

Resultaten 2018
(n=241)

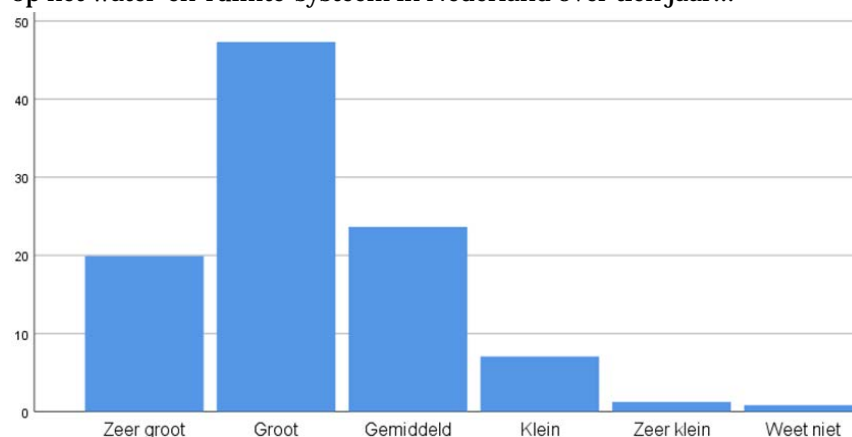
Stelling: naar mijn mening zijn de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland op dit moment...

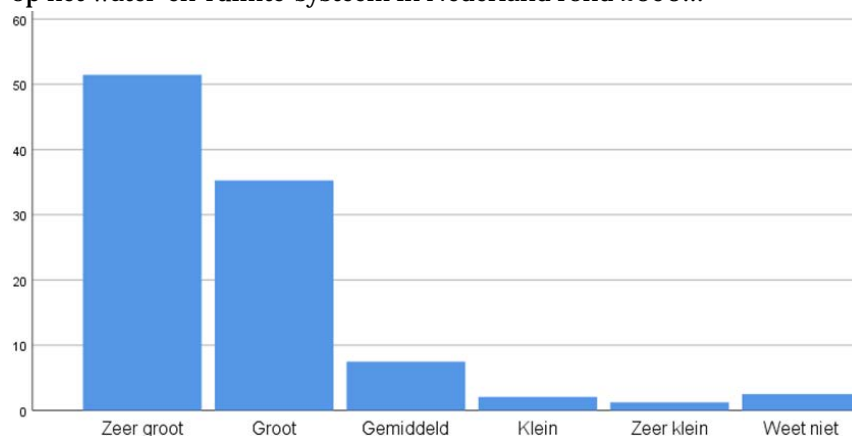
Resultaten 2018
(n=241)

Stelling: naar mijn verwachting zijn de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland over tien jaar...

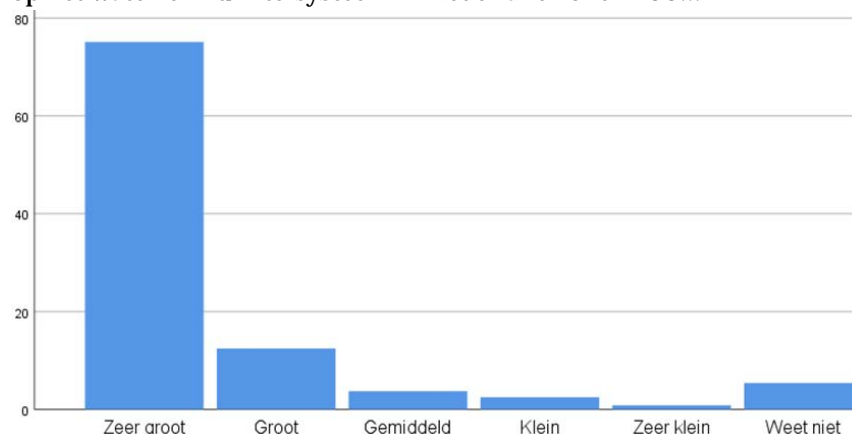
Resultaten 2018
(n=241)

Stelling: naar mijn verwachting zijn de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland rond 2050...

Resultaten 2018
(n=241)

Stelling: naar mijn verwachting zijn de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland rond 2100...

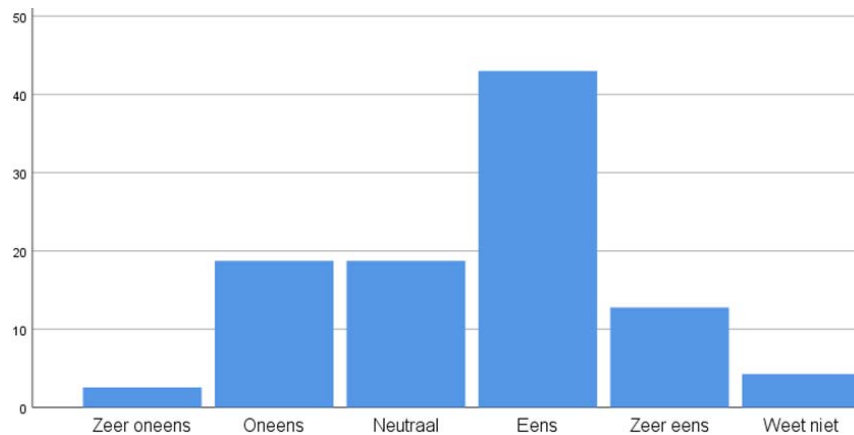

5.3 Adaptieve benadering Deltaprogramma

Op de stelling dat het Deltaprogramma een eventuele versnelling aankan, is de helft het eens tot zeer eens, maar ruim twintig procent is het hier niet mee eens en bijna twintig procent is neutraal. Een eventuele verdere versnelling van klimaatverandering betekent voor een kleine meerderheid dat een adaptieve strategie goed is, terwijl een grote minderheid pleit voor een robuuste strategie.

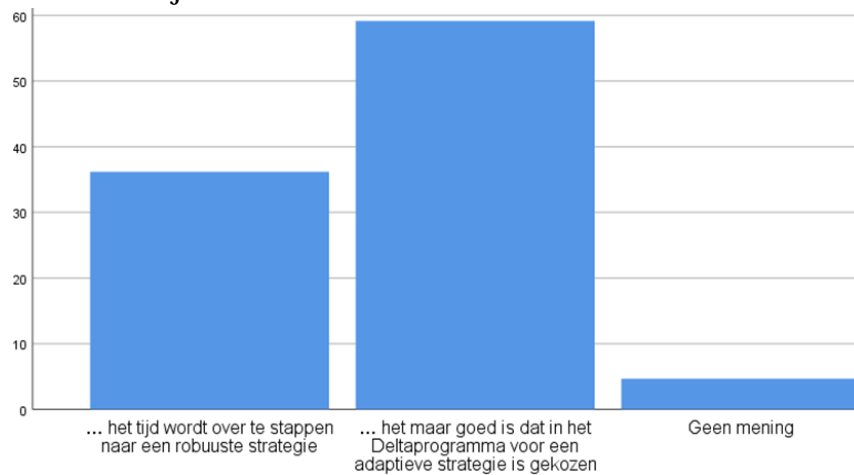
Resultaten 2018
(n=235)

Stelling: met de adaptieve benadering kan het Deltaprogramma een eventuele versnelling van klimaatverandering in de komende decennia wel aan.

Resultaten 2018
(n=235)

Stelling: een eventuele verdere versnelling van klimaatverandering maakt duidelijk dat...

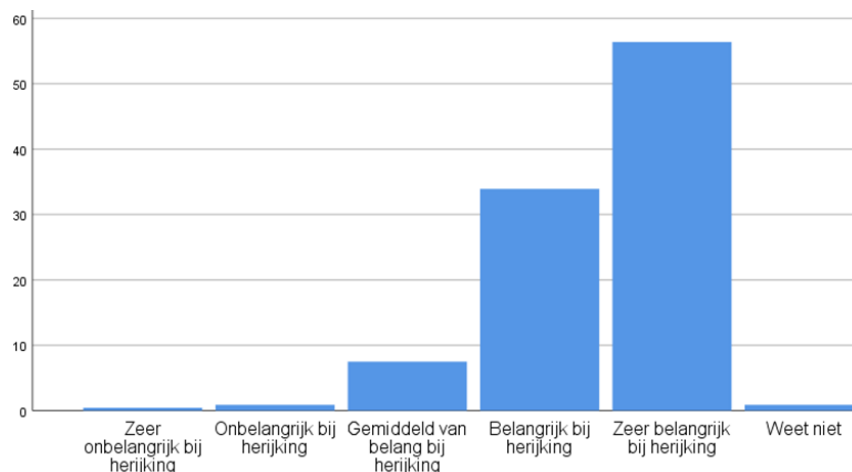
H6. Toekomst van het Deltaprogramma

6.1 Herijking

In de herijking zijn kennis over het verloop van klimaatverandering en over de werking van het fysieke systeem belangrijk tot zeer belangrijk. Kennis over innovatieve technieken en over sociaaleconomische ontwikkelingen worden belangrijk geacht. Veranderingen in maatschappelijke voorkeuren worden het laagst gescoord, met gemiddeld tot belangrijk.

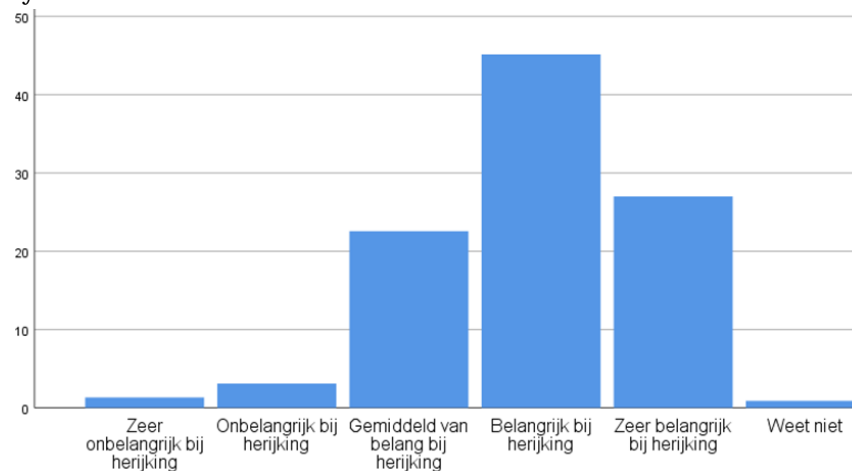
Resultaten 2018
(n=227)

Stelling: nieuwe inzichten over de werking van het fysieke systeem van water en ruimte is...

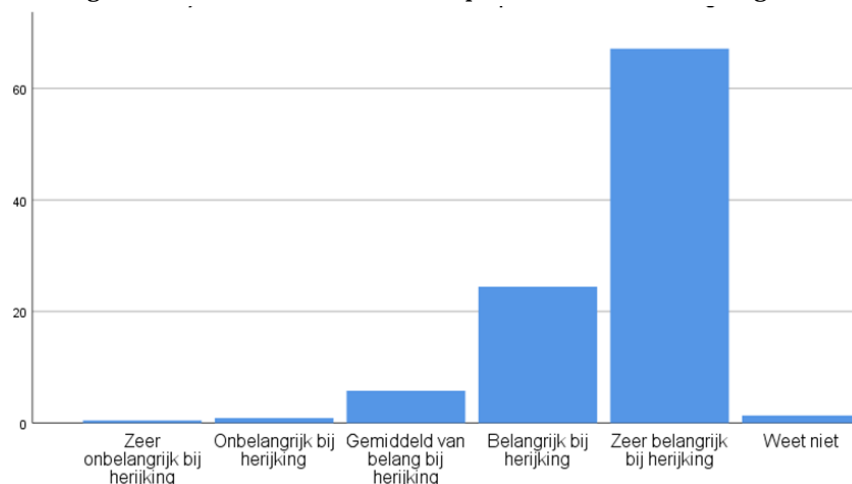
Resultaten 2018
(n=226)

Stelling: nieuwe, innovatieve technieken voor maatregelen in het fysieke systeem is...

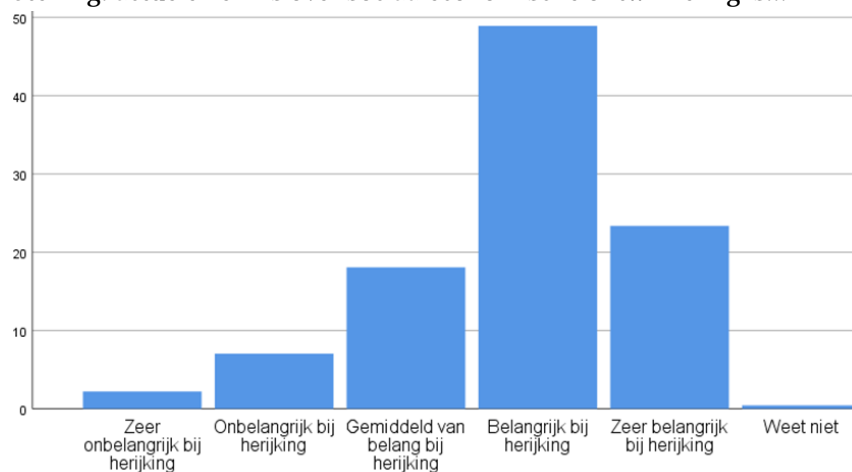
Resultaten 2018
(n=225)

Stelling: actuele kennis over het verloop van klimaatverandering is...

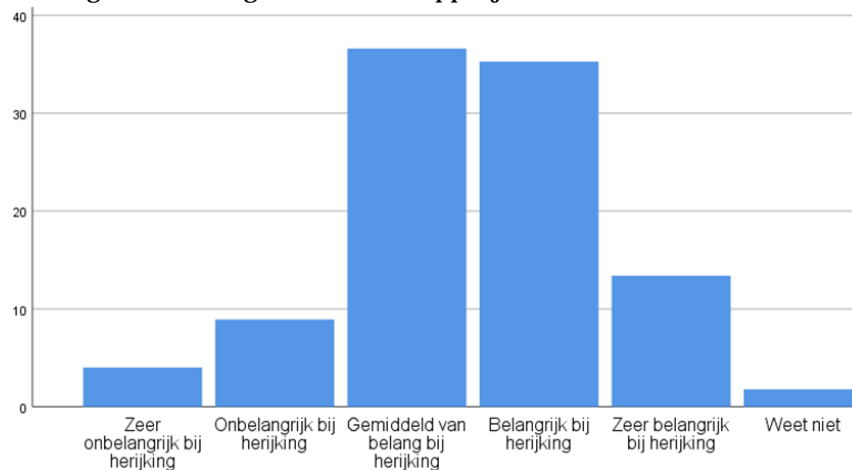
Resultaten 2018
(n=227)

Stelling: actuele kennis over sociaaleconomische ontwikkeling is...

Resultaten 2018
(n=224)

Stelling: veranderingen in maatschappelijke voorkeuren is...

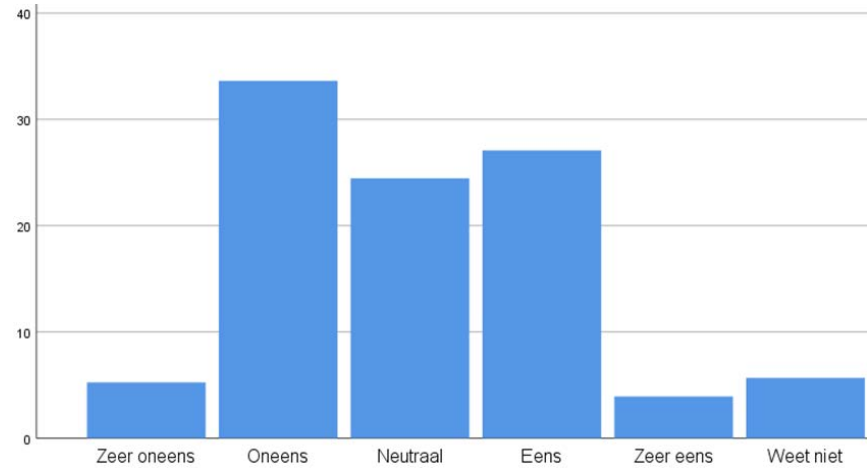
6.2 Toekomst Deltaprogramma

Over de vraag of het Deltaprogramma na 2020 anders georganiseerd moet worden, zijn de meningen verdeeld. Eén derde vindt van wel, één derde is neutraal en één derde vindt van niet. Wel blijft programmatisch werken onmisbaar, meer nog dan in 2014. Over het uitvoeren van het Deltaprogramma via het bestaande instrumentarium en via de afzonderlijke overheden zijn de meningen veel negatiever dan in 2014. Anno 2018 zijn de respondenten

neutraal over het bestaand instrumentarium, en negatief tot zeer negatief over het uitvoering geven aan het Deltaprogramma via de afzonderlijke overheden.

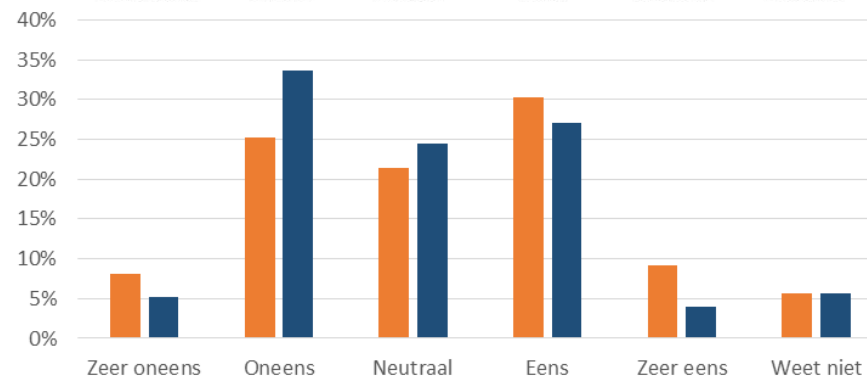
Resultaat 2018
(n=233)

Stelling: ik zie geen reden om het Deltaprogramma na 2020 anders te organiseren dan nu

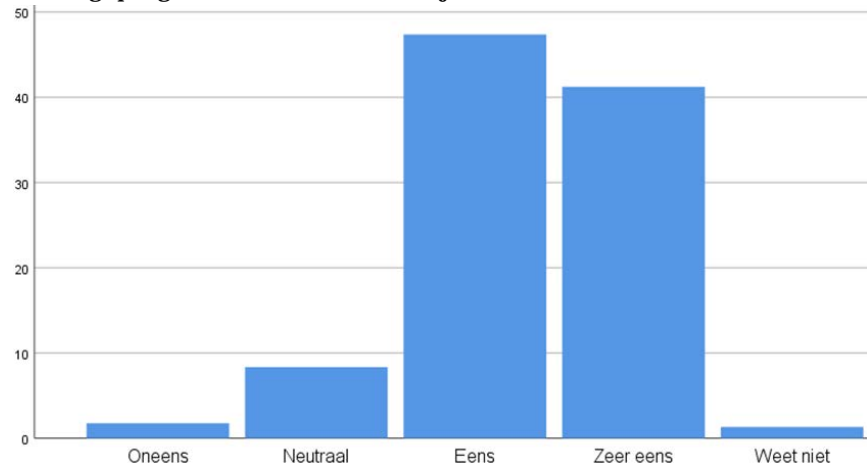
Vergelijking 2014-2018

2014 2018

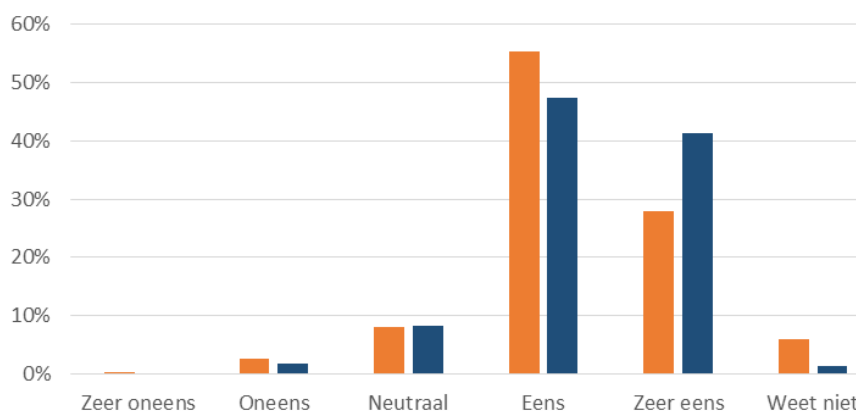
Resultaat 2018
(n=228)

Stelling: programmatisch werken blijft ook na 2020 onmisbaar

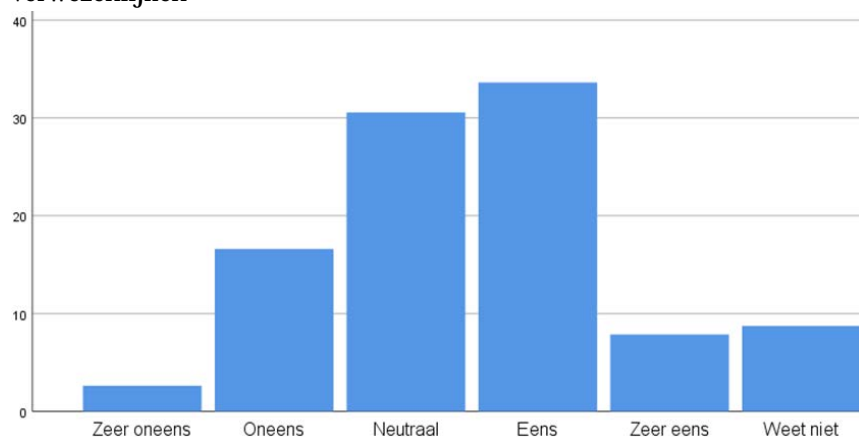
Vergelijking 2014-2018

■ 2014 ■ 2018

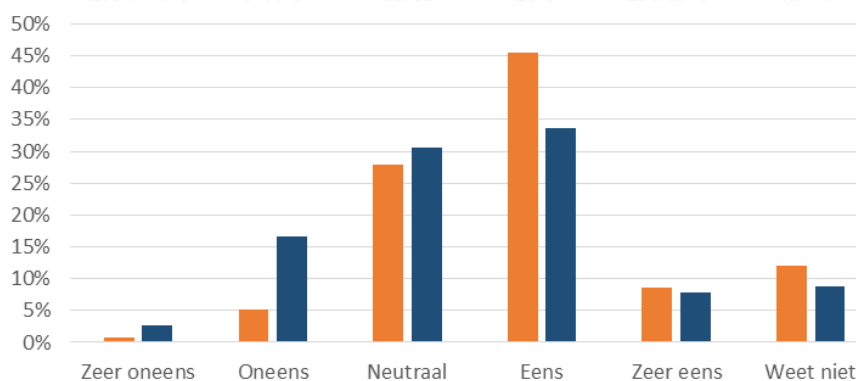
Stelling: het bestaande instrumentarium (MIRT, HWBP, Bestuurlijke Overleggen) leent zich goed om ambities uit het Deltaprogramma te verwezenlijken

Resultaten 2018 (n=229)

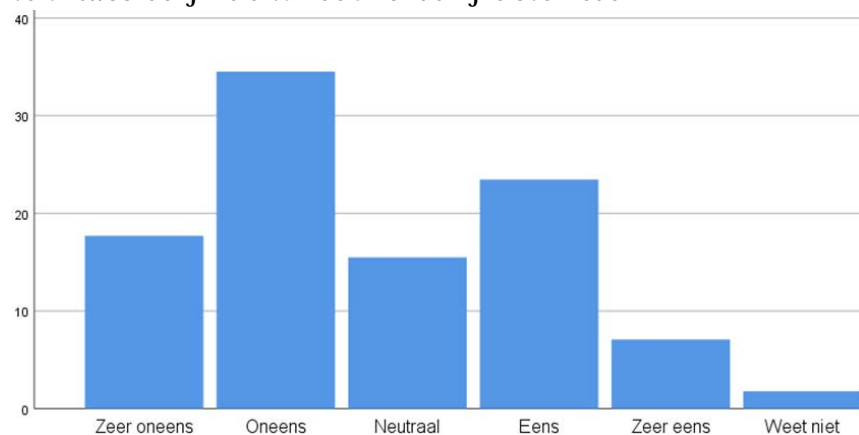
Vergelijking 2014-2018

■ 2014 ■ 2018

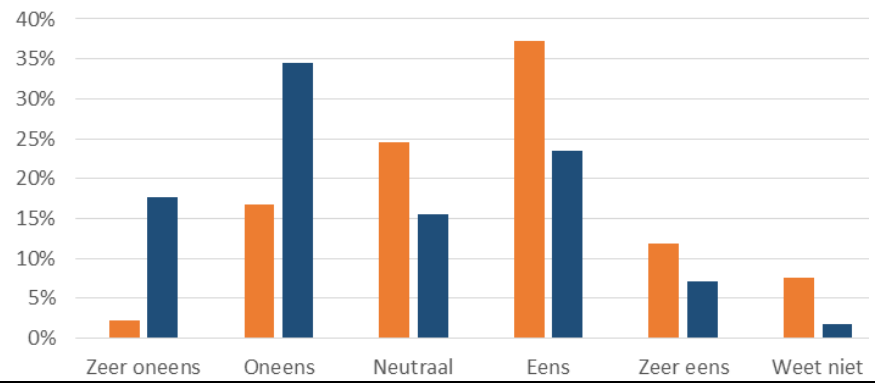
Stelling: de uitvoering van het Deltaprogramma is primair de verantwoordelijkheid van de afzonderlijke overheden

Resultaten 2018 (n=226)

Vergelijking 2014-2018

■ 2014 ■ 2018

H7. Verdieping

De Staf Deltacommissaris heeft gevraagd enkele mogelijke relaties uit te diepen. Onderstaand is samengevat welke relaties zijn getoetst. Tot slot zijn enkele specifieke relaties getoetst (paragraaf 7.7).

		Onafhankelijke variabelen	
		Persoonlijke kenmerken	Betrokkenheid bij het Deltaprogramma
Afhankelijke variabelen	Beoordeling van het Deltaprogramma	Paragraaf 7.1	Paragraaf 7.2
	Beoordeling van de effecten van klimaatverandering	Paragraaf 7.3	Paragraaf 7.4
	Voorkeur voor adaptieve benadering	Paragraaf 7.5	Paragraaf 7.6

De relaties tussen deze variabelen is statistisch getoetst. Bij een statistische toets wordt gekeken of de relatie significant is en of aan de statistische assumpties is voldaan. Alleen wanneer de relatie significant is én aan de assumpties is voldaan, kan gesproken worden van een significante relatie en kan de richting/sterkte van de relatie aangegeven worden.

7.1 Persoonlijke kenmerken en beoordeling van het programma

De resultaten wat betreft de correlatie tussen persoonlijke kenmerken en de beoordeling van het programma, zijn in de onderstaande tabel samengevat.

	Vraag 1. Bij welke organisatie werkt u?	Vraag 2a. Wat is uw hoogst afgeronde opleiding?	Vraag 2b. Op welk gebied bent u opgeleid?
Stelling 6a. De programma-aanpak van het Deltaprogramma vormt een effectieve aanvulling op datgene wat de afzonderlijke overheden kunnen	Niet voldaan aan assumpties	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Stelling 6g. In het Deltaprogramma zijn heldere doelen geformuleerd, die activerend en bindend werken	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Stelling 6h. Het Deltaprogramma organiseert de samenhang tussen deelprogramma's effectief	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Stelling 6i. Het Deltaprogramma maakt samenwerking mogelijk, die eerder niet tot stand kwam	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Stelling 12b. Programmatisch samenwerken blijft ook na 2020 onmisbaar	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie

7.2 Betrokkenheid bij het Deltaprogramma en beoordeling van het programma

De resultaten wat betreft de correlatie tussen de betrokkenheid bij het Deltaprogramma en de beoordeling van het programma, zijn in de onderstaande tabel samengevat. De significante correlaties zijn:

- Er is een significante relatie tussen de toename van betrokkenheid bij het Deltaprogramma (vraag 3b) en de reactie op de stelling dat de samenhang tussen deelprogramma's effectief wordt georganiseerd (vraag 6h). Respondenten wiens betrokkenheid is toegenomen bij het Deltaprogramma zijn licht positiever over het effectief organiseren van samenhang tussen de deelprogramma's (,146*)
- Er is een significante relatie tussen de betrokkenheid van de respondent bij besluitvorming (vraag 3f) en de beoordeling van de programma-aanpak als effectieve aanvulling op datgene wat afzonderlijke overheden kunnen (vraag 6a). Respondenten die intensiever betrokken zijn bij besluitvorming in het Deltaprogramma zijn positiever over de programma-aanpak als effectieve aanvulling op datgene wat afzonderlijke overheden kunnen (,258**)
- Er is een significante relatie tussen de betrokkenheid van de respondent bij besluitvorming (vraag 3f) en de beoordeling van de aanwezigheid van activerende en bindende doelen in het Deltaprogramma (vraag 6g). Respondenten die intensiever betrokken zijn bij besluitvorming in het Deltaprogramma zijn licht positiever over de aanwezigheid van activerende en bindende doelen in het Deltaprogramma (,130*)
- Er is een significante relatie tussen de betrokkenheid van de respondent bij besluitvorming (vraag 3f) en de beoordeling van de bijdrage van het programma aan het ontstaan van nieuwe samenwerking (vraag 6i). Respondenten die intensiever betrokken zijn bij besluitvorming in het Deltaprogramma zijn licht positiever over de bijdrage van het programma aan het ontstaan van nieuwe samenwerking (,141*)

	Vraag 3b. Is uw betrokkenheid sinds 2015 gelijk gebleven of toegenomen?	Vraag 3d. Wat is uw kennisniveau ten aanzien van het Deltaprogramma?	Vraag 3e. In welke mate bent u betrokken bij het realiseren van de doelen van het Deltaprogramma?	Vraag 3f. Wat is uw rol bij besluiten in het Deltaprogramma?
Stelling 6a. De programma-aanpak van het Deltaprogramma vormt een effectieve aanvulling op datgene wat de afzonderlijke overheden kunnen	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Positieve relatie (,258**)
Stelling 6g. In het Deltaprogramma zijn heldere doelen geformuleerd, die activerend en bindend werken	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Licht positieve relatie (,130*)
Stelling 6h. Het Deltaprogramma organiseert de samenhang tussen deelprogramma's effectief	Licht positieve relatie (,146*)	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie

	Vraag 3b. Is uw betrokkenheid sinds 2015 gelijk gebleven of toegenomen?	Vraag 3d. Wat is uw kennisniveau ten aanzien van het Delta-programma?	Vraag 3e. In welke mate bent u betrokken bij het realiseren van de doelen van het Delta-programma?	Vraag 3f. Wat is uw rol bij besluiten in het Delta-programma?
Stelling 6i. Het Deltaprogramma maakt samenwerking mogelijk, die eerder niet tot stand kwam	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Licht positieve relatie (.141*)
Stelling 12b. Programmatisch samenwerken blijft ook na 2020 onmisbaar	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie

7.3 Persoonlijke kenmerken en effecten klimaatverandering

De resultaten wat betreft de correlatie tussen persoonlijke kenmerken en de beoordeling van effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland, zijn in de onderstaande tabel samengevat.

	Vraag 1. Bij welke organisatie werkt u?	Vraag 2a. Wat is uw hoogst afgeronde opleiding?	Vraag 2b. Op welk gebied bent u opgeleid?
Vraag 8a. Naar mijn mening zijn de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland op dit moment...	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Vraag 8b. Naar mijn mening zijn de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland over 10 jaar...	Niet voldaan aan assumpties	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Vraag 8c. Naar mijn mening zijn de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland rond 2050...	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Vraag 8d. Naar mijn mening zijn de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland rond 2100...	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie

7.4 Betrokkenheid bij het Deltaprogramma en effecten klimaatverandering

De resultaten wat betreft de correlatie tussen de betrokkenheid bij het Deltaprogramma en de beoordeling van effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland, zijn in de onderstaande tabel samengevat.

	Vraag 3b. Is uw betrokkenheid sinds 2015 gelijk gebleven of toegenomen?	Vraag 3d. Wat is uw kennisniveau ten aanzien van het Delta-programma?	Vraag 3e. In welke mate bent u betrokken bij het realiseren van de doelen van het Delta-programma?	Vraag 3f. Wat is uw rol bij besluiten in het Delta-programma?
Vraag 8a. Naar mijn mening zijn de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland op dit moment...	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Vraag 8b. Naar mijn mening zijn de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland over 10 jaar...	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Vraag 8c. Naar mijn mening zijn de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland rond 2050...	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Vraag 8d. Naar mijn mening zijn de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland rond 2100...	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie

7.5 Persoonlijke kenmerken en voorkeur adaptieve benadering

De resultaten wat betreft de correlatie tussen persoonlijke kenmerken en de voorkeur voor adaptieve benadering, zijn in de onderstaande tabel samengevat.

	Vraag 1. Bij welke organisatie werkt u?	Vraag 2a. Wat is uw hoogst afgeronde opleiding?	Vraag 2b. Op welk gebied bent u opgeleid?
Vraag 7a. De strategieën voor waterveiligheid, zoetwater en ruimtelijke adaptatie moeten zo ontwikkeld worden dat...	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Vraag 7b. Het fysieke systeem (water en ruimte) moet gezien klimaatverandering...	Geen significante relatie	Niet voldaan aan assumpties	Geen significante relatie
Vraag 7c. Hoe groter de onzekerheid over klimaatverandering...	Geen significante relatie	Niet voldaan aan assumpties	Geen significante relatie
Vraag 7d. Besluitvorming over aanpassingen in het Deltaprogramma moet plaatsvinden...	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie

	Vraag 1. Bij welke organisatie werkt u?	Vraag 2a. Wat is uw hoogst afgeronde opleiding?	Vraag 2b. Op welk gebied bent u opgeleid?
Stelling 9a. Met de adaptieve benadering kan het Deltaprogramma een eventuele versnelling van klimaatverandering in de komende decennia wel aan	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Vraag 9b. Een eventuele verdere versnelling van klimaatverandering maakt duidelijk dat...	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie

7.6 Betrokkenheid bij het Deltaprogramma en voorkeur adaptieve benadering

De resultaten wat betreft de correlatie tussen de betrokkenheid bij het Deltaprogramma en de voorkeur voor adaptieve benadering, zijn in de onderstaande tabel samengevat. De significante correlaties zijn:

- Er is een significante relatie tussen de mate waarin de respondent betrokken is bij het realiseren van de doelen van het Deltaprogramma (vraag 3e) en de reactie op de stelling dat het Deltaprogramma met de adaptieve benadering een eventuele versnelling van klimaatverandering aan kan (vraag 9a). Respondenten die intensiever betrokken zijn bij het realiseren van de doelen van het Deltaprogramma zijn licht positiever over het aankunnen van een eventuele versnelling van klimaatverandering (,172*)

	Vraag 3b. Is uw betrokkenheid sinds 2015 gelijk gebleven of toegenomen?	Vraag 3d. Wat is uw kennisniveau ten aanzien van het Deltaprogramma?	Vraag 3e. In welke mate bent u betrokken bij het realiseren van de doelen van het Deltaprogramma?	Vraag 3f. Wat is uw rol bij besluiten in het Deltaprogramma?
Vraag 7a. De strategieën voor waterveiligheid, zoetwater en ruimtelijke adaptatie moeten zo ontwikkeld worden dat...	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Vraag 7b. Het fysieke systeem (water en ruimte) moet gezien klimaatverandering...	Geen significante relatie	Niet voldaan aan assumpties	Geen significante relatie	Niet voldaan aan assumpties
Vraag 7c. Hoe groter de onzekerheid over klimaatverandering...	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Niet voldaan aan assumpties
Vraag 7d. Besluitvorming over aanpassingen in het Deltaprogramma moet plaatsvinden...	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Stelling 9a. Met de adaptieve benadering kan het Deltaprogramma een eventuele versnelling van	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Licht positieve relatie (,172*)	Geen significante relatie

	Vraag 3b. Is uw betrokkenheid sinds 2015 gelijk gebleven of toegenomen?	Vraag 3d. Wat is uw kennisniveau ten aanzien van het Delta-programma?	Vraag 3e. In welke mate bent u betrokken bij het realiseren van de doelen van het Delta-programma?	Vraag 3f. Wat is uw rol bij besluiten in het Delta-programma?
klimaatverandering in de komende decennia wel aan				
Vraag 9b. Een eventuele verdere versnelling van klimaatverandering maakt duidelijk dat...	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie

De resultaten wat betreft de correlatie tussen het onderdeel(en) van het Deltaprogramma waarbij de respondent zich het meest betrokken voelt en de voorkeur voor adaptieve benadering, zijn in de onderstaande tabel samengevat:

Vraag 3c. Bij welk deel van het Deltaprogramma voelt u zich het meest betrokken (meerdere antwoorden mogelijk)?	Vraag 9a. Met de adaptieve benadering kan het Deltaprogramma een eventuele versnelling van klimaatverandering in de komende decennia wel aan	Vraag 9b. Een eventuele verdere versnelling van klimaatverandering maakt duidelijk dat...
Deltaprogramma algemeen	Geen significante relatie	Geen significante relatie
(Staf) Deltacommissaris	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Waterveiligheid op nationaal niveau	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Waterveiligheid op regionaal/lokaal niveau	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Zoetwater op nationaal niveau	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Zoetwater op regionaal/lokaal niveau	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Ruimtelijke adaptatie op nationaal niveau	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Ruimtelijke adaptatie op regionaal/lokaal niveau	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Hoogwaterbeschermingsprogramma	Geen significante relatie	Geen significante relatie

7.7 Overige

Effecten klimaatverandering en voorkeur adaptieve benadering

De resultaten wat betreft de correlatie tussen de beoordeling van effecten van klimaatverandering en de voorkeur voor adaptieve benadering, zijn in de onderstaande tabel samengevat. De significante correlaties zijn:

- Er is een significante relatie tussen de mening van de respondent over de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland op dit moment (vraag 8a) en de reactie op de stelling dat het Deltaprogramma met de adaptieve benadering een eventuele versnelling van klimaatverandering aan kan (vraag 9a). Respondenten die de huidige effecten van klimaatverandering groter inschatten zijn licht negatiever over het aankunnen van een eventuele versnelling van klimaatverandering (-,142*)

- Er is een significante relatie tussen de mening van de respondent over de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland over tien jaar (vraag 8b) en de reactie op de stelling dat het Deltaprogramma met de adaptieve benadering een eventuele versnelling van klimaatverandering aan kan (vraag 9a). Respondenten die de huidige effecten van klimaatverandering groter inschatten zijn negatiever over het aankunnen van een eventuele versnelling van klimaatverandering (-,202**)
- Er is een significante relatie tussen de mening van de respondent over de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland rond 2050 (vraag 8c) en de reactie op de stelling dat het Deltaprogramma met de adaptieve benadering een eventuele versnelling van klimaatverandering aan kan (vraag 9a). Respondenten die de huidige effecten van klimaatverandering groter inschatten zijn negatiever over het aankunnen van een eventuele versnelling van klimaatverandering (-,245**)
- Er is een significante relatie tussen de mening van de respondent over de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland rond 2100 (vraag 8d) en de reactie op de stelling dat het Deltaprogramma met de adaptieve benadering een eventuele versnelling van klimaatverandering aan kan (vraag 9a). Respondenten die de huidige effecten van klimaatverandering groter inschatten zijn licht negatiever over het aankunnen van een eventuele versnelling van klimaatverandering (-,173*)

	Vraag 8a. Naar mijn mening zijn de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland op dit moment...	Vraag 8b. Naar mijn mening zijn de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland over 10 jaar...	Vraag 8c. Naar mijn mening zijn de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland rond 2050...	Vraag 8d. Naar mijn mening zijn de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland rond 2100...
Vraag 7a. De strategieën voor waterveiligheid, zoetwater en ruimtelijke adaptatie moeten zo ontwikkeld worden dat...	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Vraag 7b. Het fysieke systeem (water en ruimte) moet gezien klimaatverandering...	Niet voldaan aan assumpties	Niet voldaan aan assumpties	Niet voldaan aan assumpties	Geen significante relatie
Vraag 7c. Hoe groter de onzekerheid over klimaatverandering...	Niet voldaan aan assumpties	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Niet voldaan aan assumpties
Vraag 7d. Besluitvorming over aanpassingen in het Deltaprogramma moet plaatsvinden...	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie	Geen significante relatie
Stelling 9a. Met de adaptieve benadering kan het Deltaprogramma een eventuele versnelling van klimaatverandering in de komende decennia wel aan	Licht negatieve relatie (-,142*)	Negatieve relatie (-,202**)	Negatieve relatie (-,245**)	Licht negatieve relatie (-,173*)

	Vraag 8a. Naar mijn mening zijn de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland op dit moment...	Vraag 8b. Naar mijn mening zijn de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland over 10 jaar...	Vraag 8c. Naar mijn mening zijn de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland rond 2050...	Vraag 8d. Naar mijn mening zijn de effecten van klimaatverandering op het water-en-ruimte-systeem in Nederland rond 2100...
Vraag 9b. Een eventuele verdere versnelling van klimaatverandering maakt duidelijk dat...	Niet voldaan aan assumpties	Niet voldaan aan assumpties	Niet voldaan aan assumpties	Niet voldaan aan assumpties

Basiswaarden

De resultaten wat betreft de correlatie tussen de bekendheid met de basiswaarden en de mening over de basiswaarden zijn in de onderstaande tabel samengevat.

	Vraag 10b. Wat is uw mening over de basiswaarden
Vraag 10a. In hoeverre bent u bekend met het bestaan van de basiswaarden?	Niet voldaan aan assumpties

De resultaten wat betreft de correlatie tussen de betrokkenheid bij het Deltaprogramma en de bekendheid met de basiswaarden zijn in de onderstaande tabel samengevat. De significante correlatie is:

- Er is een significante relatie tussen het jaar waarin de respondent betrokken is geraakt bij het Deltaprogramma (vraag 3a) en de bekendheid met de basiswaarden (vraag 10a). Respondenten die eerder betrokken zijn bij het Deltaprogramma zijn licht meer bekend met de basiswaarden (-,190**)

	Vraag 10a. In hoeverre bent u bekend met het bestaan van de basiswaarden?
Vraag 3a. Sinds wanneer bent u betrokken bij het Deltaprogramma	Licht negatieve relatie (-,190**)